

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Usodna zmota.

Iz delavskih vrst smo prejeli in priobčujemo:

V 1. številki »Pravice«, katera je začela pretekli teden izhajati v Ljubljani, beremo v članku »Konsument« nekatere izjave, ki jih je podal prehranjevalni minister dr. Franke na ustanovni seji stalne ankete v varstvo konsumentov v Pragi dne 24. m. m. Kakor piše »Pravica«, je med drugimi dr. Franke rekел: »Pod varstvom konsumentov ne mislimo na kake interesne predprave nasproti drugim slojem. Proti konsumentom naperjeni povojni izgredi produkcije in trgovine se morajo zadušiti, produkcijski in trgovski interesi se morajo spraviti v soglasje z interesi konsumentov. Samo na ta način je mogoče odstraniti zavore, ki so nastale v produkciji in trgovini. Zato je akcija proti druginji boj za zvišanje kupovalne moči širših ljudskih slojev na temelju cen, ki so v mejah sedanjih dohodkov delavskih in uradniških družin sprejemljive.« Na koncu notice pristavlja »Pravica«: »To naj si dobro prebero tisti, ki jih tiče, tudi pri nas.« Zato hočemo tudi od naše strani odločno in odkrito povedati nekaj misli v boju proti druginji in pokazati, da je gori navedeno naziranje precejšnja zmota.

Le poglejmo! Dr. Franke je prepričan, da je akcija proti druginji boj za zvišanje kupovalne moči širših ljudskih slojev na temelju cen, ki so v mejah sedanjih dohodkov delavskih in uradniških družin sprejemljive. To se pravi: delavec in uradnik mora dobiti vsega, česar potrebuje za človeka vredno življenje zase in za svojo družino, za tisto plačo, katero on dobiva. Vsi pa vemo, da delavci in uradniki ne dobivajo danes niti izdaleka tiste odškodnine za svoje delo, kakor jim pritiče z ozirom na njih proizvodnjo, trud in socialno pravičnost. Ali naj krivice, ki jih delajo delavstvu in uradništvu brezvestna trgovina in kapitalistiška podjetja, poravnamo tako, da popolnoma uničimo še malega posestnika, kmeta in malega obrtnika? Ali naj kmet zato, ker kapitalist delavca preslabo plača, delavcu pod proizvajalno ceno prodaja svoje pridelke, da še sebe gospodarsko popolnoma upropasti in uni-

či? Če kapitalist obdrži devet desetih dobička zase, delavca pa pusti stradati, ali naj potem doplačuje kmet in če doplačuje, koliko časa bo pa mogel doplačevati? Toliko časa, da bo samega sebe uničil in potem bo še mnogo večja revščina pri delavcu in kmetu. Pojdite na ljubljanski živinski semenj, pa boste videli, da že kilogram sena več stane kakor 1 kg žive teže živine in kljub tako nizki ceni živine si delavec in uradnik, če hoče imeti svojo družino primerno preskrbljeno, ne more koščka mesa privoščiti, ker mu davki, obutev, obleka, stanovanje in šola že vse požrejo, dočim njihovi gospodarji nezmerno bogatijo.

Če bi kak bankir ali trboveljska družba tako pisala o boju proti druginji, bi nam bilo to umljivo. Da pa prinese kaj takega list, ki je namenjen najbednejšemu delavstvu in kmetiskemu ljudstvu, nam je neumljivo. To je pravo pristno materialistično socialistično naziranje.

Le poglejte naše proletarce, od kod so prišli in zakaj so danes nemaniči. Videli boste, da je veliko njih takih, ki danes ne bi bili v tovarnah in drugod po službah, ako bi kmetije kaj nesle. Menda ni treba še posebej dokazovati, da je rodil propad nekdanjega kmetskega stanu večino današnjega proletarijata. Kaj pa naj sicer počne naš mali posestnik, ako mu domačija ne donša več dovolj dohodkov. V Ameriko gre, v tovarno ali kam drugam in tako postane najnevarnejši konkurent na borzi dela.

Menda je dovolj jasno, da v današnji druginji ne trpi samo proletarijat kot konsument, marveč tudi naš mali kmet kot producent. Obema se slabo godi. Oba ta dva stanova se trudita in trdo delata, pa jima njih delo ne donša toliko, da bi mogla živati človeka vredno življenje. Ali bo zadoščeno obojestranskim potrebam, ako se postavimo na stališče, da je akcija proti druginji boj za zvišanje kupovalne moči širših ljudskih slojev na temelju cen, ki so v mejah sedanjih dohodkov delavskih in uradniških družin sprejemljive? Če ima uradnik krivično nizko plačo, ali naj to krivico poravnamo z novo krivico? Ali naj hudiča izganjamo z Belcebubom?

Jasno je, da ne, zakaj naš kmet kot producent bi v tem slučaju moral popolnoma propasti. Propad kmeta, posebno pa

še malega posestnika je pa najusodnejša nesreča za delavstvo samo, ker s propadanjem kmetskega stanu preveč pomnožijo vrste proletarcev, katere goni revščina in glad v žrelo brezvestnemu kapitalizmu in izkoriščanju.

Zato je boj proti druginji v tem smislu usodna zmota, ki more popolnoma uničiti kmetški stan in vreči celokupen proletarijat v popolen obup in brezpogojno odvisnost od kapitalizma in izkoriščanja.

V boju proti druginji mi odločno in brezpogojno stojimo na stališču, da se meri plača po delu, ki je osebno in potrebno. Plača mora biti tolika, da preredi delavca ali uradnika z ženo in otroci in mu da priložnost, si še kaj pribraniti za starost, ne da bi potem primanjkovalo najpotrebnejšega. To so načela, ki niso nikomu nova, pač pa vsakomur lastna. Skušajmo jih uveljaviti. Določitev cen produktom prepupščajmo v prvi vrsti producentu obrtniku, kmetu ali komerkoli, ki kaj koristnega ustvarja, v razmerju s proizvajalnimi stroški in z delom, ki ga opravlja. Če zahteva »Pravica« zase tako naročnino, da bo z oziroma na izdatke mogla izhajati in je ne more nihče na tem božjem svetu prisiliti, da bi jo dobivali delavci ceneje za to, ker ne morejo s svojo sedanjo plačo izhajati, je to brez dvoma pravično: zakaj nihče ne more zahtevati, da mora »Pravica« zaradi revščine in bede proletarijata samo sebe uničiti. Upamo, da bo »Pravica« tudi za kmete in obrtnike priznala pravico, da smejo staviti svojim izdelkom in pridelkom cene tako svobodno, kakor ona sama zase z ozirom na proizvajalne stroške.

Mi pravimo, da je boj proti druginji in kapitalizmu tisto prizadevanje, ki hoče tok kapitala, ki se je dosedaj stekal iz širokih ljudskih mas v roke posameznikov, obrniti, da se bo iztekal iz rok kapitalistov v široke mase kmetskega in delavnega ljudstva. Ne boj za zvišanje kupovalne moči širših ljudskih slojev na temelju cen, ki so v mejah sedanjih dohodkov delavskih in uradniških družin sprejemljive, marveč boj za gospodarski napredek malega obrtnika in kmeta, ki je mogoče le tadej, ako imajo delavci in uradniki take plače, take dohodke, da morejo obrtniku in kmetu za njih izdelke in pridelke plačati cene, kakršne so z ozirom na proizvajalne

stroške opravičene in za obstoj kmetkega in obrtnega stanu potrebne.

To pa dosežemo le tedaj, če bo med delavcem, uradnikom, malim obrtnikom in malim kmetom popolna sloga in edinost v vseh socialnih vprašanjih. Kdor ne vidi, da je v korist kmetu in obrtniku, ako so delavci in uradniki pošteno plačani, ter v največjo korist proletarijata, ako se obrtniku in kmetu dobro godi, ta kaže malo umevanja za socialno vprašanje.

Sicer ne vemo, če se »Pravica« strinja z izvajanjem dr. Franketa, a zapisala jih je in ne ovrгла, zato smo hoteli mi načelno stvar pojasniti.

Davčni tajni zaupniki.

(Dopis.)

Da je današnji davčni sistem popolnoma krivičen, tega pač ni treba dokazovati. Saj smo že parkrat govorili o letošnjem davčnem vijaku ter kako se postopa pri pobiranju tega davka pri nekaterih gospodarjih. Danes pa hočemo govoriti o glavnih vzrokih, zakaj se, in to samo nekaterim kmetom, predpisuje tako velikanski davek.

Naš sedanji davčni sistem je dedščinna po stari Avstriji. Gotovo ni nobenega davkoplačevalca, ki bi bil te dedščine vesel. Treba bi bilo, da se ta sistem reformira že z ozirom na današnjo demokratično dobo. Toda kaj še! Davčna oblast se z nekim posebnim veseljem poslužuje tega sistema. Pri tem postopanju jim prav pridno pomagajo razni davčni zaupniki, katere ima nastavljene povsod. Kakšni so ti davčni zaupniki, smo že zadajje poročali. Sedaj pa samo še par cvetk.

V gostilno pride precej robot samostojni župan, ki je obenem tudi tajni davčni zaupnik. Pogovor se zasuče takoj o dohodnini; župan se izjavi: Vem, da je dohodnina najbolj krivičen davek, pa ko bi bili vsi kmetje samostojne stranke, pa bi ne bilo treba plačevati nobene dohodnine. — To je sicer čisto navadno samostojno širokoustenje — saj vidimo, da so davki tem večji in krutejši, čim dalje sedijo v Belgradu liberalno-samostojni ministri, toda vidi se iz tega, kako samostojneži kot izdajalci kmetov zlorabljajo svoje zaupniško mesto pri davkarji in svoje tovariše sotrpine, ki jim osebno niso všeč, nalašč in krivično ovajajo. Tega je zmožen le samostojnež, ki nima niti malo grca — za kmeta.

Zopet drugi slučaj, s katerim je tudi neki samostojen župan grózil svojemu nasprotniku ob času občinskih volitev: Pazi se, ako voliš nasprotno listo, kolikšno dohodnino boš potem imel! — In ni se motil! Nabili so dotičnemu posestniku čez 54 tisoč kron. Neki drugi tak zaupnik se je izrazil: Jaz sem mu jih »napopal« in plačal jih bo! — In plačati ima 21 tisoč kron dohodnine. Davčna oblast pa sprejema prav glasno taka poročila ne preiskovaje, je li resnica ali ne. Glavno je to, kar se poroča. To je naravnost vnebovpijoče, kar počenjajo nekateri samostojni zaupniki z našimi kmeti.

Torej na taki podlagi se odmerja daš

nes dohodninski davek. Ali ni to popolnoma jasno, da taki zaupniki poročajo davčni oblasti popolnoma krivično o davkoplačevalcih? Tu ne gre za resnico, ampak igra grda strankarija in osebno sovraštvo. In davčna oblast se poslužuje teh umazanih zaupnikov z največjim zaupanjem in ni čuda, ker imajo davkarji pri tem tudi svojo korist. Ali ne veste, da ima davkar pri pobiranju davkov do 6 procentov nagrade? To nagrado jim je nakazala sedanja centralistična vlada, v kateri sedi tudi minister Pucelj, ta skrbni oče kmetov!

Ne bi se upirali davku, ako bi davčna oblast postopala obzirno. Tu se vidi, da davčna oblast ne zasleduje teh ciljev, ampak kmeta kolikor mogoče pritisniti. Dokaz zato imamo besede nekega davčnega svetnika, ki je hodil po deželi: »Koder hodim, povsod vidim vse novo. Kmet ima vse novo, razkošno poslopje, kar je znak, da kmet lahko plačuje dohodnino.« Ali pa ni videl dotični gospod, kako se je med vojsko vse podiralo in da se mora sedaj popravljati? Ali naj pusti kmet, da se naprej uničuje njegovo imetje?

Navedli smo, na kakšni podlagi obstoji današnji davčni režim. Vidimo, da je tu treba temeljite reforme. Čemu davčni zaupniki? Proč z njimi! Čemu nagrade davkarjem? Že tako se trdo postopa s kmetom od strani davčnega režima, sedaj se pa kar kosajo med seboj, kdo bo bolj privi'al.

Kočno prosimo naše poslance na pomoč. Ako nam pomagata nas bo davčni vijak popolnoma uničil. V kratkem nam bodo posebno v nekaterih okrajih prodajali na dražbi našo živino in poljske pridelke, da si vzamejo denar za krivično dohodnino. Pomagajte nam, sicer bomo s časom popolnoma obubožali, ker bomo morali delati samo za davek.

Op. uređn.: Predstoječi članek nam kaže dovolj žalostno sliko, kakšno vlogo igrajo nekateri samostojni davčni zaupniki. Človek bi ne verjel, da je taka vnebovpijoča hudobija na trpečem sotovarišu mogoča. Toda če pomislimo, kako je par samostojnih voditeljev prodalo slovenskega kmeta velesrbskemu centralizmu za csebne koristi — potem se ne čudimo, da prostaki v samostojni armadi posnemajo svoje generale. Naši kmetje pa bodo še za drugič vedeli, kaj se pravi na krmilo spravljati ljudi brez vesti. Korist slovenskega kmeta pa zahteva, da čimpreje popolnoma izreže smrdečo samostojno bulo iz svojega telesa. Trdno pa še zmerom upamo, da vsi samostojni zaupniki niso taki in da mnogi še vendar poslušajo svojo vest.

Vzgoja k varčnosti.

Slovenci smo se svoje čase odlikovali po varčnosti. Neovrgljiv dokaz in lep spomenik še lepše ljudske čednosti varčnosti so številne hranilnice in posojilnice v Sloveniji, kakor jih nima nobena druga zemlja v naši državi in na katere smo v resnici lahko ponosni.

To je bilo. Danes žalibog ne moremo več govoriti, da so Slovenci varčen narod, zlasti ne moremo tega trditi o slovenski

mladini. Mladina dandanes ne varčuje, mladina dandanes zapravlja. Zapravlja na najrazličnejše načine: pri pijači, pri obleki in lišpanju, pri plesu in veselicah. Zapravlja ne samo denar, ampak mnogokrat z denarjem tudi zdravje, tudi pošteno življenje, tudi svojo lepo mladost. V zadnjem Domoljubu ste lahko čitali številke, kakšne ogromne svote so šle samo v eni slovenski občini za alkohol, za veseljačenje. In ako so šli v eni občini težki milijoni denarja pogrlu, si lahko predstavljate, do kakšnih vsot bi prišli, ako izračunamo te milijone za celo Slovenijo, za vse občine Slovenije, ker se pijančuje in zapravlja v vseh občinah.

Kakor k vsaki lepi lastnosti, je tudi k varčnosti treba mladino vzgajati. Žalibog se pri nas stariši te svoje naloge veliko premalo zavedajo. In vendar je ravno otroška doba najbolj pripravna, da se mladini vsadi v srce ta lepa čednost. Stariši ob raznih prilikah pokažejo svojo ljubezen do otrok s tem, da jih obdarujejo: za Miklavža, za Božič, za Novo leto, za rojstni dan, za god itd. Ali ne bi bilo pametno, da se za tako priliko kupi otroku mala škrinjica, ki smo ji včasih rekli »šparovček«, v katero potem otrok zbira raznovrstna darila, mesto da bi jih sproti zapravljali za bonbončke, piškote in druge nepotrebnosti. To so stariši delali pred leti, pa je mladina imela več smisla za štedenje nego ga ima danes.

Lepo bi tudi bilo, ako bi se kot prvo darilo dala otroku hranilna knjižica z manjšim zneskom, katerega potem s svojo varčnostjo in pridnostjo umnožuje tako da ko fant ali dekle doraste, je na tej knjižici že lep znesek, za dekleta lahko že primerna dota. Na ta način se otroci že v rani dobi navadijo samostojno gospodariti, zbirati majhne zneske za čase potrebe in vzdrževati se od malih izkušnjav in zapeljivosti.

Ako hočemo vzgajati k varčevanju, se moramo zavedati, da so v varčevanju zelo važna občevezgojna načela. Zlasti važno pri varčevanju je načelo, da iz malega raste veliko, da so tudi malenkosti zelo važne. Iz kapljice se zbirajo studenci, potoki, reke. Ako bi ne bilo kapljic, bi ne bilo morja. Zelo lepo izražajo to resnico naši stari pregovori, n. pr.: »Kamen do kamna palača, zrno do zrna pogača«. Otrok se mora zavedati resnice, da je za vse veliko potrebno delati v malem, v malenkostih, da tudi za daljnimi cilji ne gremo po zraku in ne gremo v hitrem teku, ampak da jih bomo dosegli le z vztrajnim, umerjenim korakom. »Kdor je v malem zvest, mu pride veliko v pest«, pravi drug lep pregovor. Z varčevanjem vzgajamo torej k vztrajnosti in zvestobi v malem.

Poleg vztrajnosti je pri varčevanju drugo važno načelo, dolžnost in odgovornost za se in za svoja dejanja. Vsakdo, ki je otrastel, se mora hraniti s svojim delom. Na to dolžnost je treba mladino že zgodaj vaditi. Pa ne samo hraniti se mora vsakdo, temveč mora tudi misliti na svoja stara leta, mora zbirati in varčevati, dokler je še zdrav in močan, da bo imel za življenje, kadar bo slab in star. Le pogledjmo nekoliko okrog sebe, pa bomo videli, koliko ljudi ni bilo vzgojenih za to dolžnost in za tako odgovornost, koliko ljudi ni živelo in

delalo tako, da bi ne bilo v starosti v breme in nadlogo drugim. Koliko revežev je danes v breme občini, dočim so svoja mlada leta in svojo silo zapili in zaveseljačili v tujini, zlasti v mestih. Koliko revežev prosjači danes od hiše do hiše, dočim se starejši ljudje še spominjajo, kako so v mladosti ti reveži živeli lahkomišljeno, živeli preveč veselo. V tem oziru bo potrebno še veliko vzgoje doma, v šoli, v društvih.

Tretje važno načelo pri vzgoji k varčnosti je vzdržnost. Povod k zapravljivosti je mnogokrat prevelika slast po vživanju, po nasladi, pri otrocih še v čisto nedolžni obliki: v želji za sladkarijami, za bonboni in piškoti, pri fantih in dekletih želja po nečimerni obleki in lišpu, pri fantih posebej še neumna razvada in iz razvade nastala strast po pijači, tobaku itd. Ako bomo že pri mladini uveljavili vzdržnost, ako jo bomo v majhnih stvareh vadili k temu, da se začne zavedati svoje volje in da se pri majhnih stvareh z majhnim naporom volje lahko odreče izkušnjam, ji bo to služilo celo življenje in bo dobre posledice tega imela ponovno priliko v življenju izkušati.

Prvo šolo k varčnosti morajo dati starši, mora dati dom. Doma pri gospodarstvu je tudi največ prilike, praktično navajati otroka k varčnosti, vzdržnosti in vztrajnosti. Tudi šola bi morala starišem pri vzgoji k varčnosti pomagati, započeto delo nadaljevati. Žalibog pa se zdi, da ima šola danes preveč posla z vzgojo sokolskega duha, ki je bolj duh zapravljivosti in veseljačenja, nego duh resne vzgoje.

(Konec prihodnjšč.)

GAZELA

je nova znamka. V dobrem letu pa se je radi svoje kakovosti tako upeljala, da se dobi povsod in jo zahtevajo vse gospodinje.

»Mladika«

Ilustrovani družinski list.

Potreba po družinskem listu, ki bi bil kulturna ves širokih slojev vseh Slovencev: v Jugoslaviji, Italiji, Avstriji in drugod, je več kot preča. Resnica je, da imamo Slovenci listov za tako inaleštevilen narod toliko, kakor jih razmeroma noben drug narod nima. To priznanje nam dajejo vsi oni tuji, člani velikih kulturnih narodov, ki prihajajo k nam in občudujejo naš tisk in poštvovalnost našega naroda, ki vzdržuje toliko kulturnega dela. Kljub temu pa si moramo priznati, da prav pravega družinskega lista, kakor jih imajo vsi inobraženi narodi v obilici, mi vendarle še nimamo. Mohorjeva družba je dobivala od toliko strani pobude, naj zasnuje tak družinski list s slikami, da se je zanj resnično odločila.

Vedela pa je tudi, da imajo Slovenci v Juljski krajini list »Mladika«, ki je prodril tamkaj še na široko med narod. Zato si je želela, naj tak list izhaja tudi iz tiskarne Družbe sv. Mohorja za Jugoslavijo in s tem vzdržuje duševno edinstvo Slovencev na prosvetnem polju. Obe uredništvi sta stopili v stik in sklenili, da izhaja ista Mladika v Gorici in na Prevaljah. Zaeno pa sta usmerili načrt lista tako, da bi ustrezal najširšim slojem slovenskega naroda.

Kakšna bo torej »Mladika«?

»Mladika« bo strogo nepolitičen list. Urojavana bo tako, da ga bo lahko umela in brez spotike brala naša mladina, pa da bosta tudi mož in žena dobila v njem zabave in pouka.

»Mladika« bo razdeljena na pet oddelkov.

Prvi oddelek bo posvečen

I. Leposlovju.

Tam bo izhajala glavna povest. Za leto 1923 bo prinašala Mladika A. K. Tolstojevo prezanimivo povest, ki velja na Ruskem za najboljšo ljudsko povest: Knes Serebrjani, izza časa Ivana Groznega. Za to povestjo bodo sledile povesti, pesmi, drame, črtice slovenskih pisateljev. Že v prvi številki sodelujejo: Ivan Pregelj, A. Remec, Fr. Bevk, F. S. Finžgar, Lea Fatur, Stanko Kosovel in drugi. Ob ljubile pa je sodelovanje pri »Mladiki« še prav mnogo starejših in mlajših priznanih leposlovcov. V tem oddelku bo prinašala »Mladika« tudi poljudnoznanstvene spise; letos članke o naših slikarjih (Viktor Steska), da opozori ljudstvo, koliko lepih in dragocenih umetnin hranijo naše cerkve in domovi in kako naj se te dragocenosti čislajo in ohranjajo. L. Podlogar bo pisal zgodovinske črtice o roparjih na slovenski zemlji.

II. Po okrogli zemlji.

Tak je naslov drugemu oddelku. Tu bo odprto okno v svet. Opisani bodo važni svetovni dogodki, politični, gospodarski, iznajdbe, slike mož, ki so na vodilnih mestih posameznih držav. Zlasti se bo oziralo na one države, koder prebivajo Slovenci.

III. Gospodar in gospodinja

bosta našla pod tem zaglavjem od meseca do meseca vse potrebne migljaje in navodila za tekoči letni čas o zdravstvu, o vrtu, čebelah, sadju, kuhinji. Tudi načrte hiš za delavca in kmeta — skromne enodružinske stavbe — bo prinašala »Mladika« od časa do časa in s tem

skušala dajati dobrih svetov vsem, ki si skušajo zgraditi lastne domove. Takisto ne bo pozabila »Mladika« obleke in mode in vsega drugega, kar spada v gospodinjstvo. Za vse take spise so objavili sodelovalništvo naših strokovnjaki in strokovnjakinje.

IV. Pisane polje

pa bo za izprehod, da si ogleda vsak nove knjige, zve njih smisel in vsebino, se pouči o važnih zgodovinskih dogodkih, o domovini, o domači obrbi itd. Oddod pa bo prišel bravec med

V. Zanke in uganke,

kjer se bo nasmejal kratkočasnicam in smešnicam, razvozlaval uganke in rebus, stikal po skrivaincah in se smejal ilustriranim šaljivim dogodivščinam. Za pravilno rešitev uganke se bodo delile kot nagrada knjige.

Tak bo torej v bodoče družinski list »Mladika«, ki ga naj naroče družine, knjižnice, šola, društva in posamezniki. Za Božič še dobite prvo številko, ako napišete na dopisnico svoj natančen naslov in jo pošljete

Družbi sv. Mohorja na Prevaljah.

Vsaka mesečna številka bo obsegala 64 strani v velikih oblikah. Za okras smo si nabavili lepe slike in vinjete od naših umetnikov. Tako boste koncem leta imeli 480 strani debelo knjigo s podobami in vse to za manj danje razmere po najnižji ceni za 70 dinarjev.

Vse gospode poverjenike, društva, knjižnice in organizacije prosimo, da nabirate naročnikov nam takoj sporočite naslove.

Družba sv. Mohorja na Prevaljah
dne 1. decembra 1922.

Dr. Fr. Cukala,
t. i. predsednik.

Za uredništvo:

F. S. Finžgar, Ljubljana-Trnovo, za Jugoslavijo.
Fr. Bevk, Gorica, za Juljsko Krajino.

Gospodarski obzornik.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost vsajega denarja.

Denar	6. dec.		3. dec.		11. dec.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolarji (eden)	296	—	—	—	292	—
avstrijske krone (sto)	—	40	—	—	—	40
češkoslov. krone (ena)	9	—	—	—	9	32
angleški funti (eden)	1300	—	—	—	1336	—
francoski franki (eden)	20	—	—	—	20	88
italijanske lire (ena)	14	—	—	—	14	80
bolgarski levi (eden)	1	96	—	—	—	—
carski rublji (sto)	—	—	—	—	—	—
nemške marke (sto)	4	—	—	—	—	—
rumunski leji (eden)	1	77	—	—	1	96
švicarski franki (eden)	46	40	—	—	—	—
poljske marke (sto)	—	—	—	—	1	84
mažarske krone (sto)	12	—	—	—	—	—

CRNE.

g Žitni trg v Mariboru. Pšenica 400 Din, ri 350 Din, ječmen 400 Din, oves 350 Din, koruza 400 dinarjev, fižol 400 do 500 Din, krompir 125 do 175 dinarjev, zelje (1 kg) 1 do 1.25 Din, moka št. 0 600 Din, seno 187 do 225 Din, mekinje 250 Din.

Čakovec. Pšenica 425 do 450 Din, ri 350 do 375 Din, ječmen 300 do 325 Din, oves 287.50 do 312.50 Din, koruza 300 do 350 Din, fižol 325 do 375 Din, moka št. 0 650 Din, mekinje 200 Din.

Brod na Savi. Pšenica 395 do 400 Din, ječmen 275 Din, stara koruza 330 Din, nova 278 Din, fižol 350 do 375 Din, moka št. 0 580 do 600 Din, mekinje 210 do 215 Din.

Djakovo. Pšenica 378.50 Din, ri 250 Din, ječmen 225 Din, nova koruza v storžih 112.50 Din, v zrnu 150 Din, moka št. 0 587.50 Din, mekinje 175 dinarjev.

Požega. Pšenica 375 Din, ri 300 Din, ječmen 287.50 Din, oves 250 Din, koruza 200 Din, fižol 325 dinarjev, krompir 100 Din, moka št. 0 585 Din, mekinje 200 Din.

Vukovar. Pšenica 375 do 400 Din, ri 300 do 325 Din, ječmen 250 Din, oves 225 Din, stara koruza 325 Din, nova koruza v storžih 112.50 Din, fižol 250 do 300 Din, moka št. 0 575 Din, mekinje 150 dinarjev.

Mitrovica. Pšenica 400 Din, ri 350 Din, ječmen 350 Din, oves 275 Din, nova koruza 200 Din, fižol 350 Din, krompir 100 Din, zelje 200 Din, moka št. 0 650 Din, mekinje 250 Din.

Hok. Pšenica 400 Din, ječmen 270 Din, oves 250 Din, stara koruza 300 Din, moka št. 0 525 Din, mekinje 170 Din.

Subotica. Pšenica 400 Din, ri 350 Din, ječmen 260 Din, oves 260 Din, koruza 185 Din, moka št. 0 562.50 Din, mekinje 150 Din.

g Cene žitu pri nas in drugod. Če primerjamo cene žitu na našem trgu s onimi v inozemstvu, do-

Imo sledečo sliko (cene so navedene v dinarjih): Pšenica pri nas 400 do 410, v Berlinu 400, na Dunaju 380, v Antverpnu 380, v Newyorku 340, v Pragi 330, v Argentini 250. — Ječmen pri nas 290 do 330, v Berlinu 300, v Pragi 290, v Ameriki 270, v Argentini 230. — Oves pri nas 290 do 300, v Pragi 340, v Berlinu in na Dunaju 320, v Antverpnu 280, v Newyorku 235, Argentini 225. — Koruza pri nas 300, na Dunaju 320, Argentini 230.

g Žitni trg v Češkoslovaški in v Avstriji. V Češkoslovaški so cene žitu sledeče: moravska pšenica 180 do 170 šel. K, slovaška pšenica 145—160 šel. K, slovaška riž 100—120 šel. K, moravska riž 110—115 šel. K, ječmen 120—125 šel. K, moravski oves 125—130 šel. K, slovaški oves 110—120 šel. K, prima La Plata koruza 138—140 šel. K, pšenična moka (št. 0) 320—325 šel. K. — Na dunajski produkti borzi so žitu sledeče cene: pšenica 4000 a. K, riž 3700 a. K, oves 2800 a. K, ječmen 2900 a. K, koruza 3390 a. K.

g Cene novemu olju v Šibeniku. Iz Šibenika poročajo, da stane tamkaj kilogram novega 50 do 66 K.

g Vinski trg. Položaj se ni spremenil na boljše. Popolno prenehanje izvoza v inozemstvo je dalo priliko trgovcem, da pretrgajo zveze s svojimi dosežnimi odjemalci ter jim nič več ne pošiljajo ponudb. Kako bo glede cene vina, je sedaj še vse nejasno — nestalno. Cene vina v Mariboru za staro 700 do 1400 Din za staro vino, v Požegi 500 do 750 dinarjev, Djakovu 500 do 600 Din, Mitrovici 600 dinarjev, Subotici 400 Din.

ZIVINA.

g Živinski semenj v Ljubljani dne 6. decembra. Prignali so: 273 konj, 66 volov, 83 krav, 15 telet, 23 prašičkov. Cene: prvovrstni volji po 24 do 26 K za kg žive teže, drugovrstni volji po 19 do 23 kron, krave po 16 do 18 K, krave-klobasarice po 10 do 14 K. Prašički po 6 tednov stari 1000 do 1200 K za par. Kupčija je bila živahna. Voli so bili skoro vsi prodani.

g Zagrebški tedenski sejem dne 5. decembra. Dogon svinj velik, dogon rogate živine slab. Tudi dovoz sene in drugega blaga je bil precejšen. Cene za kilogram žive teže v kronah so bile sledeče (v oklepajih cene prejšnjega sejma): Voli I. 36 do 38 (31 do 34), II. 24 do 35 (24 do 30), III. (bosanski) 18 do 24 (18 do 23); krave II. 23 do 28 (23 do 28), III. (bokanske) 16 do 18 (12 do 17); teleta I. 43 do 41 (38 do 42); mlada živina 22 do 24; svinje I. 74 do 76 (78 do 82), II. 70 (70 do 76), III. 60 do 62. Detele se tržijo po 1000, seno 800 do 950, slama 450 do 500 za 100 kg.

PROMET.

Nova železniška tarifa. Železniško ministrstvo pripravlja nov načrt železniške tarife za prevoz oseb in blaga. Ta tarifa stopi z 1. januarjem 1923 v veljavo ter predvideva baje zopet 100 odstotno povišanje železniških pristojbin.

RAZNO.

g Čebelarstva podružnica v Dolskem ima svoj redni občni zbor 24. t. m. zjutraj po rani maši ob 8. uri pri Fr. Lenčku v Kečah. Po občnem zboru je predavanje o čebelarstvu. Pride iz Ljubljane govornik. Udeležite se gotovo vsi čebelarji in prijatelji čebelarstva.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca decembra sledeče poučne sestanke oz. tečaje in predavanja: 1. v nedeljo dne 17. v Čatežu ob 7.30 uri v šoli (predavanje o živinoreji; pom. okr. ekonom Ambrož); v Velenju (o uporabi umetnih gnojil, o travljanju in živinoreji, okr. ekonom Wernig); v Gor. Logatcu v šoli (o kmetijskem združenstvu, pom. okr. ekonom Matjašič); pri Sv. Križu pri Litlji po maši v šoli (o izobrazbi kmeta, o poljedelstvu, pom. okr. ekonom Jereb); v Vavtivarju po prvi maši v šoli (o ravnanju s letošnjim vinom in o pridelovanju krme, okr. ekonom Kafol); v Štrekljevcu v šoli ob 2. uri pop. (o rac. gnojenju in o umetnem gnojenju, pom. okr. ekonom Konda). — 2. V nedeljo 24. t. m. v Škocjancu ob 7. uri v šoli (o gnojenju vinogradov, pom. okr. ekonom Ambrož); v Pamešah na Stajerskem (o umetnem gnojenju, o rejli male živine in drobnice, okr. ekonom Wernig). — 3. Dne 27. do 29. t. m., namreč v sredo, četrtek in petek v Metliki (poučni kmetijski tečaj, pom.

okr. ekonom Konda). — 4. V nedeljo, dne 31. t. m. v Boštancju v šoli ob 8. uri (o podsajenju starih vinogradov, pom. okr. ekonom Ambrož); v Šmartnem pri Slovenjgradcu (o umetnem gnojenju, o živinoreji in ravnanju s jabolčnikom, okr. ekonom Wernig); v Zibertah pri pos. Moloku (razprava o drezniki močvirne doline pri Zibertah, pom. okr. ekonom Matjašič).

g Kako poročča poljedelsko ministrstvo, katerega voditelj je gospod Pucelj. Listi objavljajo statistiko letošnje žetve po poročilu poljedelskega ministrstva. Po tej statistiki bi se letos pridelalo v naši državi toliko žita, da bi mogli letos izvoziti — petdesetkrat več kot lani. Ko bi bilo to res, potem imamo v enem letu boljše valuto od švicarskega franka ali američanskega dolarja. Ves naš izvoz lansko leto je znašal 10 milijard kron, letos bi po računu poljedelskega ministrstva samo za žito lahko dobili 160 milijard! Budalost! S takimi statistikami se naši državi samo ugled jemlje. Iz tega pa tudi vidimo, kakšno uradništvo nastavlja liberalno-samo-stojna vlada.

g Potovalna razstava in pokašnja dalmatinskega olja. Na predlog Kmetijskega oddelka Pokrajinske uprave v Splitu je kmetijsko ministrstvo pristalo na to, da en strokovnjak za oljarstvo iz Dalmacije skupno z zastopnikom ministrstva prepotuje tekom decembra t. l. vsa glavna mesta naše države (Ljubljana, Maribor, Celje, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Subotico, Beograd, Krušvo, Niš in Sarajevo). S seboj ponese vzorce finega jedilnega olja, ki ga pridelujejo oljarske zadruge in privatniki v Dalmaciji ter bo trgovce in hotelirje, ki so po večini navajeni le na francoska in italijanska olja, seznanil s tem dalmatinskim pridelkom. V Ljubljani bo ta poizkušnja olja v prostorih Kmetijske družbe na Turjaškem trgu št. 8 v ponedeljek dne 18. decembra od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. Vsi oni, ki se zanimajo za pravo oljino olje, se naj tega dne priglasijo v tem prostoru, kjer dobe vsa potrebna pojasnila.

Priglasitev zasebnih žrebcev k licencovanju. Na podstavi zakonitih predpisov o licencovanju žrebcev se razglša, da morajo lastniki žrebcev, ki nameravajo v prihodnji plemenitni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, priglasiti te žrebce najpozneje do 15. decembra 1922 pri onem okrajnem glavarstvu (politični ekspozituri, mestnem magistratu), v čigar okolišju je žrebec postavljen. Pri proglasitvi žrebca, ki se izvrši pisмено ali ustmeno, se mora obenem naznaniti: a) ime, priimek in bivališče žrebčevega lastnika; b) pasmo in rod, starost, barvo, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec. Opozarja se, da se za žrebce toplokrvnih pasem pod štirimi leti in za mrzlokrvne žrebce pod tremi leti splošno ne daje dopustilo za spuščanje. Svoječasno se bo razglasilo, kje in kdaj bo pregledovala komisija prijavljene žrebce in dajala dopustila (licence).

g Gospodarska razstava v Osijeku. Osiješki gospodarski krogi se pečajo z mislijo, da bi prihodnje leto pridrili gospodarsko razstavo, ki naj bi bila v prvi vrsti izraz pridelovalne hse Osijeka in okolice.

g Obrtna razstava v Novem Sadu. Iz Novega Sada poročajo, da je že vse pripravljeno za otvoritev obrtne razstave, ki se bo vršila prvič spomlad 1. 1923. Priredila se bo na prostoru, širokem 150 tisoč kvadratnih metrov, kateremu se bo priključilo še 10 tisoč kvadratnih metrov, ako bo potrebno. Za razstavo se je priglasilo že 540 tvrdk. Zanimanje za to razstavo, na kateri bo zastopana zlasti vojvodinska industrija, je precejšnje.

g Pridetek sladkorja v naši državi. Iz Zagreba poročajo: Sladkorna pesa letos ni tako rodila kakor se je pričakovalo. Zaradi dolgotrajnega delevja je pesa slaba in bo mesto pričakovanih 4000 vagonov dala le 3000 vagonov sladkorja.

g Osemurni delavnik za poljske delavce. Na konferenci v Hagu se je obravnaval predlog, naj se vpelje tudi za poljedelske delavce 8 urni delavnik. Zoper ta predlog so nastopili Francozi, ker bi se s tem količina poljskih pridelkov znatno zmanjšala in podražila.

Razgled po svetu.

DOMA.

V Belgradu se hudo štrene mešajo. Vlada je odstopila in Pašić je zopet dobil od kralja naročilo, da sestavi vlado in sicer delovno vlado, ki bi sprejela vsaj še uradniški in invalidski zakon. Pašić pa Pribičeviću pa nič kaj rada ne slišita o delovni vladi, ker za uradnike in invalide ni denarja, pač pa hočeta volivno vlado, ki bi imela edini namen izvršiti nove volitve, ki naj bi jih vodila Pribičević in Pašić po balkanskem oz. mažarskem načinu. Oba sta v tem oziru strokovnjaka.

Pašiću, ki ima svoj klub zelo na vrhovi, pa zelo napoti hodi Davidovičev upor v demokratski stranki. Davidovič je hud nasprotnik Pašičevih načrtov, zahteva sporazum s Hrvati in preosnovo ustave. Zato zahteva Pašić od Pribičevića, naj Davidoviča vendar užene, kot je Pašić v lastnem klubu upornikom nadel precej trd nagobčnik. In res se je vršila seja demokratskega kluba, kjer je Pribičevićovo stališče zmagovalo z 42 glasovi proti 30 pristaši Davidovičevimi. Davidovič je nato odložil predsedstvo kluba, toda ugnati se ni dal ter izjavil, da se bo še naprej boril proti sedanji vladi in za sporazum s Hrvati. Na pomoč so mu priskočili Hrvati iz Zagreba, ki so mu poslali brzojavko, da mu zaupajo in da naj jih v skupščini zastopa. Ta brzojavka je Pribičevića pokopala. Z novim predlogom, s katerim je nameraval Davidoviča in njegove prijatelje vreči iz stranke, je propadel. In tako se je sedaj začel Pašić pogajati za sestavo nove vlade s celotnim demokratskim klubom z Davidovičem vred.

Drugod.

Na konferenci v Lozani se državniški še niso zedinili. Ruski zastopnik je nastopil precej korajžno ter zahteval, da se vojnim ladjam dostop v Črno morje zabrani in da sme Turčija morske ožine, ki peljejo v Črno morje, utrditi. Rusija se hoče s tem zavarovati, da bi jo v slučaju vojne mogel kdo napasti v Črnega morja, kakor se je to zgodilo med svetovno vojno. S tem stališčem se Turčija strinja, Anglija pa predlaga svobodo morskih ožin za vse ladje in pa da se morske ožine ne smejo utrditi. Posredovalen predlog, ki je pa veliko bližji angleškemu kot turškemu, je stavila Amerika. Tačas pa turška armada v Carigradu vedno nasilneje nastopa. Tako da se je moral papež obrniti na lozansko konferenco, naj pomaga carigradskim kristjanom, ki trpe silo pred Turki.

Grški princ Andrej je bil tudi na tem, da ga radi poraza v Mali Aziji obsodijo na smrt. Papež Pij XI. pa se je obrnil do grške vlade s prošnjo, naj mu s smrtno prizaneso. To je pomagalo. Grški princ bo izgnan.

V Bolgariji so macedonski vstajši zbrali precejšnje čete ter korakali proti glavnemu mestu Sofiji, češ da se vlada ne briga, da bi Macedonija zopet prešla pod Bolgarljo. Vstajši so na poti v Sofijo

to osvojilo mesto Čustendil. Vlada je zbrala 15.000 kmetov, ki so prišli v Sofijo. En del je šel proti Čustendilu, iz katerega so kmalu vstaje pregnali, drugi del pa je ostal v Sofiji, kjer je krepko obračunal s tistimi strankami, ki hočejo Bolgarijo zopet zaplesti v vojno. Tako se vidi, da v Bolgariji v resnici vladajo kmetje. Bolgarska vlada se je sedaj obrnila do zaveznikov s prošnjo, naj se ji dovoli redna armada, ker drugače vstaškemu gibanju ne bo mogla stalno biti kos.

Mussolini je lisjak. Njegov načrt glede rapalske pogodbe je tak: Jugoslavija naj dobi toliko ozemlja do Soluna, da bo imela dostop do morja po lastni zemlji, zato pa naj Jugoslavija dovoli, da se priklonijo Reka Italiji in da se Zader s pasom obrežja zveže z Reko in Italijo. Tako bi bila Jugoslavija do Zadra odtrgana od Jadranskega morja za ceno Soluna, do katerega že itak imamo trgovski dostop in ki za našo trgovino nima tistega pomena kot recimo Reka. Zakaj iz Soluna gre pot na vzhod, kamor mi nimamo ničesar izvažati, iz Reke pa drži kot na sever in zapad, deloma jug — in na te kraje gredo naši pridelki in izdelki. Upamo, da naš zunanji minister, ki ni brez soli, ne bo nasedel Mussoliniju.

Z Rusijo se nekoliko zblížujemo. Dosedaj Pašić o tej največji slovanski državi ni hotel nič slišati, dr. Ninčić pa je uvidel, da nam ta prepad med nami in Rusijo več škudje kot koristi. Zato je poiskal v Lozani g. Čičerina, ki je izrazil željo po prijateljskih odnosih med Rusijo in Jugoslavijo. Dr. Ninčić ni odrekel in morda se v bližnjem času že najde kakšna oblika, da si podamo roke z Rusijo. — Listi pišejo, da bo prihodnje leto lakota v Rusiji še hujša kot letos. Jesenski posevki so za 15 odstotkov manjši od lanskih (znašajo samo še 40 odstotkov od predvojnih), 30 odstotkov kmetov je brez konj. Trocki hoče odrediti, da bodo pri pomladanski setvi pomagali konji rdeče armade. Ob Volgi in na Ukrajini je meseca septembra in oktobra umrlo 180 tisoč ljudi od lakote.

Voditelj Francozov v svetovni vojski, Klemenso, potuje po Ameriki, da bi prepričal Amerikance o upravičenosti francoskih zahtev, ki jih stavijo do Nemcev, ki ravno radi francoskega pritiska gospodarsko propadajo. Klemensoja so Amerikanci — kakor smo že zadnjič javili — sicer lepo sprejeli, a prepričati se ne dajo. Zato je začel Klemenso pisati precej ostre članke v ameriške liste. Amerikanci so postali užaljeni in ko je prišel v Čikago, ga ni nikdo čakal na kolodvoru, pač pa so ga sprejeli v dvorani, ker so ga tako izžvižgali, da sploh ni mogel govoriti.

Iz Kmetiskih Zvez.

KMETSKIM ZVEZAM IN DRUGIM ORGANIZACIJAM.

Vse organizacije pozivamo, da nam do Novega leta pošljejo poročila v smislu zadnje okrožnice. Več Okrajnih K. Z. in tudi cela vrsta podružnic še ni imela svojega letnega občne zbornice. Napovejte takoj

svoj občni zbor, centrala vam pošlje ob vsakem času govornika.

Krajne organizacije naj pospešijo volitev zaupnikov za prihodnjo triletno dobo. Izvoljene zaupnike naznanite takoj z natančnimi naslovi.

Tekom januarja bomo priredili več tečajev. Več organizacij nam je že naznanilo, da žele imeti tečaje. Organizacije pozivamo, da nam do Novega leta naznanijo, če žele imeti tečajev januarja in februarja take gospodarsko-politične tečaje.

Tajništvo Jugosl. K. Z.

d Črnuče. Prihodnjo nedeljo 17. dec. ob treh popoldne se bo vršil v Društvenem domu občni zbor Kmetске Zveze za Črnuče. Na občnem zboru bo tudi predavanje o združništvu. — Odbor KZ.

d Občni zbor Okrajne Kmetске Zveze za Zasavje se bo vršil v nedeljo dne 24. decembra t. l. ob 11. uri po 10. sv. maši v kaplaniji na Vačah. — Pozivljamo vse člane O. K. Z. in somišljenike SLS, da se občnega zbora zanesljivo udeležite.

d Ustanovni občni zbor Kmetске zveze v Podzemlju pri Metliki bo v nedeljo 31. t. m. po sv. maši. Vsi listi, ki so zadovoljni s sedanjo vlado in ogromnimi plačili, draginjo i. t. d., naj se obešajo še nadalje Puelju za frak, drugi, ki pa obsojajo ta režim, naj pa pridejo k zborovanju in se naj vpišejo v Kmetsko zvezo.

d Občni zbor krajevnih kmetiskih zvez v novomeškem okrožju (pol. okraj Novo mesto in Črnomelj) se bodo vršili v sledečem redu: v decembru: 24. v Semiču, v januarju 1923: 14. v Črnomlju, 21. v Metliki, 28. v Starem trgu, v februarju: 4. v Vinici, 11. v Mirni peči, 18. v Trebnjem, 25. v Žuženberku, v marcu: 4. v Ambrusu, 11. v Selah pri Zagradcu, 18. na Mirni. — Ako bi katera od teh K. z. imela svoj občni zbor prej kakor je to od nas določeno, ima na zgoraj omenjeni dan samo navadno zborovanje. Občni zbori in zborovanja bi se naj vršili vselej po prvem sv. opravilu v dvorani ali drugem primernem lokalu. Župne urade naprošamo, da nam sporočijo, katero uro je sv. maša, da more naš zastopnik, ki bo zborovalcem pojasnil pol. položaj, pravočasno priti. — Vse K. Z. naj se držijo navedenih dni, ker z uventualnim spreminjanjem časa se silno ovira tajništvo pri njegovem delu. Pripravijo naj tudi primerne resolucije. K občnim zborom naj pridejo nele vsi člani Kmetiskih zvez, ampak vsi naši pristaši, ki dosedaj še niso organizirani. Kmetске zveze se morajo prihodnjo zimo postaviti na nov, zdrav temelj. Zato se naj od strani naših zaupnikov stori vse, da bodo ta zborovanja dobro obiskana. Bodoče volitve, ki bodo prih. leto, nas ne smejo najti nepripravljenih; zato delajmo in vadimo se v strankarski disciplini. — Tajništvo SLS v Novem mestu.

d Katera K. Z. še ni naročila Koledarčka Jugoslovanske Kmetске zveze? Tajništvo Jug. K. Z. ima samo še par sto izvodov v zalogi. Torej žurite se! Stane s poštnino 30 K. Naroča se v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani.

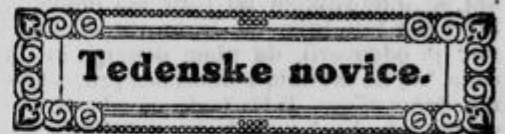
IZ DOBRNIC.

Dne 3. decembra smo imeli političen shod. Poročal je g. narodni poslanec I. Brodar. Njegovo poročilo smo vzeli z veseljem na znanje. Na polju kmetске samozavesti pomenja Brodarjev shod v De-

bratcu velik korak naprej. Udeležba je bila sijajna. Nazadnje je govoril še domačin Novak in Dobrave. Povdarjal je potrebo ustanovitve Kmetске zveze. Predlagal je, da se naj skliče v kratkem ustanovni občni zbor. Pa res. Ali ni že dolga želja posameznikov ustanoviti Kmetске zveze, javno se pa ni upal izreči nobeden. In sedaj, ko je ta misel prišla tudi v javnost, glejmo, da ne bo zaspala. Zakaj se ne bi tudi pri nas organizirali kmetje v stanovski politični organizaciji. Torej dragi kmetje, na delo za zboljšanje sedanjih slabih razmer. Kajti posameznik je ničla! V skupnosti je moč. Vstanovimo si K. Z. v Dobrnicu!

SMARJETA PRI NOvem MESTU.

Zborovanje, ki ga je priredila K. Z. v nedeljo 3. t. m. je pokazalo, da je velika večina naših lare v taboru SLS. Društveni lokal prosvetnega društva je bil do zadnjega kotička zaseden zavednih mož in fantov, katerim sta poročala o sunanju in notranji politiki tajnik Munda in g. Mrak iz Novega mesta. Na željo navzočih se je ustanovila namesto dosedanje podružnice K. Z. v Sempetru, samostojna krajevna organizacija K. Z., ki obeta biti ena najboljših v okraju. V odbor so bili izvoljeni: posestnik Obrč, načelnik, šupnik Perko, tajnik, organist Fabjan, blagajnik. Poleg teh so se izvolili tudi zaupniki po vaseh. Novoustanovljena K. Z. je takoj pristopila k Okrajni kmetiski zvezi v Novem mestu.

Domače novice.

Kaj je dražje? Za liter srednje dobrega vina, ki ga spiješ v pol uri ali še prej, moraš plačati najmanj 48 K, boljše vrste so pa po 52 in 60 K. »Domoljuba« boš pa pol leta prejemal za 48 K ali potem poverjenika samo za 40 K. Izbira menda ne bo težka. — Gospodinja, samo 3 litre mleka te stane polletna naročnina na »Domoljuba«, za celo leto pa le malo več kot 5 litrov. Ta primera mora takoj izpodbiti vse pomisleke o novi naročnini na »Domoljuba«.

d Proti komu? Bivši italijanski ministri ki predsednik Nitti razmišljuje, čemu in proti komu je treba v zmagovitih državah toliko vojaštva, ko požira naravnost bajne vsote denarja. Samo Francija ima pod orožjem 730 tisoč mož, Češka 150 tisoč, Belgija 120 tisoč, Poljska 400 tisoč, Jugoslavija do 200 tisoč, približno isto število Italija in Romunija — dočim imajo vse premagane države (Nemčija, Avstrija, Bolgarija, Mažarska) vsega skupaj komaj 180 tisoč mož. Iz tega je razvidno, kje je vir vse evropske revščine in gospodarskega propadanja. Ves denar gre za kanone — zato ga manjka za vsakdanji kruhek. Daleč je svobodomiselnost pripeljalo Evropo.

d Visoka šola surovosti. Zopet smo po dolgem času pregledali eno številko »Kmetijskega lista«. V resnici moramo priznati, da v surovosti in ostudnih lažeh stoji med slovenskimi listi — vsaj po št. 47 sodeč — Kmetijski list na prvem mestu. Zdaj se ne čudimo, da nekateri pristaši samostojne stranke, v kolikor jih še je, postajajo vedno bolj surovo zagrizeni, krivični in za vsako trezno besedo nedostopni. Če bi slovensko ljudstvo splošno bralo tak list, potem se v surovosti in sovraštvo samo sebe pobije. Nekoliko uvidevnejše samostojne stariše prosimo, naj tega lista vsaj otrokom ne dajo brati, ker je mladina že itak pre-

več k surovosti nagnjena in bi jo tako branje samo še potrdilo v tem.

d **Shod SLS v Kresnicah.** V nedeljo dopoldne ob 11. uri se je vršil v Kresnicah javen shod SLS, na katerem je govoril poslanec G o s t i n č a r. Shod je bil dobro obiskan, zborovalci so pazno sledili izvajanjem govornika.

d **Proti katoličanom.** Boj sedanje vlade proti katoličanom se kaže celo v duhovskih plačah. Nebroj duhovnikov in — škofov živi v najsiromašnejših razmerah, ker hoče vlada katoličane dušno izstradati. Čim slabše bodo duhovniki plačani — tako računa vlada — tem manj jih bo, ki bi se odločili za ta poklic in uspešnejšega boja proti katoličanom ni, kakor če jim vzameš duhovnika, službo božjo in pridige. Tako je finančni minister predlagal finančnemu odboru, naj se pravoslavni škofom plačuje vsak dan 100—150 Din doklade, katoliškim pa nič. Vслед odločnega protesta naših poslancev je ta predlog propadel. Poslanca Banić in Škulj sta vprašala finančnega ministra, zakaj se duhovnikom ne izplačajo doklade, ki so jim bile priznane že za avgust. Minister je odgovoril, da nima denarja in da čaka, kaj bo sklenila konferenca pravoslavnih duhovnikov. Tako bodo menda pravoslavni državljani — kakor v politiki in gospodarstvu — tudi v verskem oziru metali drobtinice katoliškim državljanom. Minister ulma denarja za stradajoče katoliške duhovnike, za sokole pa ima dovolj milijonov, da popivajo in preplešejo cele noči, za belgrajsko zlahto je dovolj milijonov, s katerimi polni svoje žepe na račun naših kmetov in delavcev.

d **Nema pare.** Šolski proračun za Slovenijo je za leto 1922/23 tako sestavljen, da se bodo morale marca zapreti vse šole — od zasilne hribovske do ljubljanske univerze. Nema pare. — Od ustanovljenih maš, ki so naložene na državnih papirjih, že več let ne plačujejo nobenih obresti — tako da so celo mrtvi oropani pomoči. Nema pare. Pač je pa dovolj pare — za sokole in sokolske domove.

d **Vlada je dala sokolskim društvom v Belgradu 26.000 kron, v Kumanovem 20.000 kron, sokolski četni krajiškega okrožja 20.000 kron.** Vse to bo plačal tudi slovenski kmet s svojimi žulji.

d **Obmejne zapreke v Planini.** Posl. Škulj je interveniral, da se uredijo carinske razmere v Planini, kjer je občina razdeljena po novi meji na Italijo in na našo državo. S tem so razdeljene cele vasi in celo posestva posameznika. Padla je tudi vas Malne na italijansko stran, kjer imajo Planinci svoje mline in žage. Carinarna pa dela velike sitnosti, kar zelo otežuje gospodarstvo v občini. Zato treba nujno v splošno korist to urediti z italijansko oblastjo.

d **Glede denarja v poštini hranilnicah** se iz Belgrada poroča: Pogodba naše države z vlado avstrijske republike na Dunaju in z vlado ogrske države je sklenjena. Treba bo še potrditi od obeh parlamentov. Nato pa bo dalo poštino ministrstvo iz Belgrada razglasiti, da se vsi priglasi, ki imajo denarje v poštini hranilnici. Ali vprašanje je, v kakšni vrednosti se bo izplačalo, to se pa še sedaj doganja. Parajte le na razglas!

»Domoljub« stane, kot smo že omenili, polletno Din 12.— za naročnike opošte, Din 10.— pa za naročnike pri poverjenikih. Kdor želi, plača seveda lahko tako sedaj tudi za celo leto, in sicer posamezniki 24 Din, skupni naročniki pa po 20 Din. Gospodom poverjenikom in nabiralcem bo s tem zelo ustrezno, ker jim ne bo treba ob polletju še enkrat pobirati naročnine. Oni naročniki, ki prejemajo list naravnost na svoj naslov in tudi sami pošiljajo naročnino, naj si pa plačilo uredijo, kakor jim bolje ugaja. Druga izhoda pri sedanjih nestalnih razmerah ni bilo mogoče najti.

d **Tomislavski župnik g. Gabršek je najden.** Dne 9. decembra zjutraj so potegnili iz Ljubljane pri Fužinah pogrešanega tomislavskega župnika Frančiška Gabrška, katerega so pogrešili 26. oktobra letos. Gospod župnik je šel zvečer peš domov v Tomislav, a je moral pasti v Gruberjev prekop, ob katerem so tisti večer čuli nekateri ljudje obupne klice na pomoč. Noč je bila takrat silno temna. Deževalo je tudi. Prijatelji so mu svetovali, naj ostane in prenoči v Ljubljani, a odgovoril jim je: »Pot v Tomislav mi je le kratek spehod; v dveh urah in pol bom že itak doma!« Truplo so prenesli v mrtvašnico pri Dev. Mariji v Polju in je tamkaj položili na mrtvaški oder. Pokojni g. župnik Gabršek je bil rojen 29. decembra 1875 na Homcu pri Kamniku, v mašnika je bil posvečen dne 14. julija 1900. Pogreb pokojnega župnika je bil sredo na Homcu. Pokoj njegovih duš! — Samostojnim obrekljivcem na lgu pa je zavezan liberalno umazani jezik.

d **»Republikanec«,** tako se imenuje list, ki ga je začel izdajati znani slovenski zemljeradnik dr. Novačan. Svoj čas je izdajal »Našo vas«, ki mu jo je pa oblast ustavila, potem se je zatekel v Radičev »Svobodni dom«, sedaj pa je zopet na svoje začel. Očividno bi Novačan rad postal poslanec in tako prišel do poštene plače. Zakaj pisateljstvo ne nese dosti.

d **Državni pravdnik pozor!** Monarhija v veliki nevarnosti! Zadnji »Republikanec«, ki ga izdaja pisatelj Novačan, je iznašel nov način boja proti monarhiji in za republiko. Brez dvoma je sedaj monarhija izgubljena, republika na zmagoslavnem pohodu. Novačan namreč v dolgem uvodnem članku dokazuje, da je pisava in izgovorjava tvornega deležnika kakor: rekel, govoril, delal itd. monarhistična, pač pa moramo vsi pisati in izgovarjati: rekao, govorio, delao itd., kar je republikansko. Tako pripoveduje Novačan strmečemu svetu: »L je znamenje naše sužnosti, O pa je širok in lep glas našega poštenega ljudstva. L je monarhist, glejte kako je zvit, O je širok republikanec.« In res: Republikanec dosledno piše: prestrašo, zapustio, borio itd. Če se bo Novačan tako boril za republiko, potem se bo slovensko ljudstvo kmalu prestrašilo in Novačana zapustio.

d **Kralj Matjaž je poražen** kljub svoji ogromni vojski. Lansko leto je hodil namesto Miklavža po sokolskih prireditvah, letos pa ga je izpodrinil Miklavž, ki je prav pridno hodil med Sokoli, seveda z močnim spremstvom parkljev. Miklavž že ve zakaj.

d **Enkrat naletel.** Pod tem naslovom nam je v št. 44 Domoljuba nekdo sporočil, da je bil Jožef Smolnikar pri okr. sodišču na Brdu obsojen na 200 K globe in da je liberalce. Po poizvedbah smo dognali, da stvar v ničemur ne odgovarja resnici in da je imenovan Smolnikar celo naročnik Domoljuba. S tem stvar popravljamo, z dopisnikom, ki svojega bližnjega obrekuje, se pa bomo še pogovorili.

d **Za inozemce,** to je za Ameriko, Italijo, Nemško Avstrijo, Nemčijo, Svico itd. bo stal »Domoljub« za celo prihodnje leto s poštnino vred 52 Din, za polovico leta 26 Din, za četrt leta 13 Din, ako bo ostalo pri sedanjih cenah papirja in poštini. Tečaj, po katerem bodo naročniki v inozemstvu plačevali naročnino, se razvidi iz »Domoljubovih« poročil o vrednosti tujega denarja; s pomočjo tega zaznamka se vsota v tujem denarju vsak hip lahko izračuna.

d **Izobraževalnim društvom!** V pretekli zimski sezoni se je vršilo več dobro uspešnih pol- oz. celodnevni poučnih tečajev po naših društvih, kjer so predavali o raznih važnih vprašanjih govorniki iz Ljubljane. Slov. kršč. soc. zveza v Ljubljani namerava tudi letos prirediti enake tečaje in prosi tem potom vsa društva, ki bi želela take tečaje, naj javijo tozadevno svoje želje SKSZ (Ljudski dom II.), ki bo dalo radevolje vse potrebne informacije. Pričakujemo, da se bodo društva zglasila v obilnem številu. — Odbor SKSZ.

d **Povrnili se je 11. t. m. v Ljubljano** po štiriletni odsotnosti dr. Ivan Šusteršič. Na kolodvoru so ga sprejeli nekateri njegovi prijatelji. Otvori baje odvetniško pisarno v Ljubljani.

d **Ljubljanske užitninske mitnice** so 11. decembra pomaknili dalje iz mesta venkaj, na kar se okoličani opozarjajo.

d **Šolski prazniki.** Ministrstvo je določilo, da so šolski prazniki pri nas: 1. december kot dan ujedinenja, 17. dec. — kraljev rojstni dan, praznik sv. Cirila in Metoda ter 28. junij — Vidov dan.

d **Vojaška oproščenja.** Po ponovnih interevnejah poslanca Jug. kluba osobito v tem pogledu g. Škulja se bi glede oproščenja fantov od vojaške službe ali pa zmanjšanja službene dobe doseglo glede Amerikancev to-le: Če je brat oproščenca v Ameriki, doslej je bilo treba pokazati 5 let staro dokazilo od sodišča ali notarja, da je dotičen res odpravljen od hiše, to se pravi izplačan pred 5 leti. To je pa težko, ker so ljudje malo katerikrat pri sodišču se poglihavali, zato je to določilo spremenjeno sedaj v toliko, da treba dve priči, ki podpisujejo izjavite pred sodiščem, da je bil dotični, ki je bil v Ameriki res takrat od hiše odpravljen, ko je odšel in sicer morda s tem, da mu je oče dal denar za pot kot doto ali pa na kak drug način. To se piše in dotične listine se priloži prošnji. Več prošelj je bilo doslej odbitih baš vslad pomanjkanja takega izkazila — zato poskusite še enkrat.

d **Prizor iz ljubljanskih volitev.** G. minister dr. Žerjav so si veliko prizadevali, da bi njihova skrinjica ujela čim več krogljic. Zato so napisali nebroj drobnih pisem z lastnoročnim podpisom in z iskreno proš-

ajo, naj volilec upošteva le prvo skrinjico. Eno pisemce od g. ministra je dobil tudi g. kaplan Jernej Hafner. Pridejo volitve. G. Jernej stoji pred volilno komisijo. Predsednik ga pouči: »Kako se voli, to menda veste.« — »Kaj ne bom vedel,« se odreže g. Jernej, »saj so mi sami g. minister pisali, kako naj volim.«

d **Invalidske podpore.** Finančni minister je naročil vsem finančnim upravam, naj se takoj izplačajo vse zaostale invalidske podpore za lansko in letošnje leto.

d **Na smrt obsojenega rudarja Keroševiča,** ki je v nekem štrajku v silobranu usmrtil nekega orožnika, je kralj pomiloštil na 20 let ječe.

d **Na ljudskem vseučilišču v Celju** razni govorniki agitirajo za brezverstvo in pravoslavje. Zaveden katoličan se teh predavanj ne bo nikdar udeleževal.

d **Proletarec Tone Kristan** zapusti, kakor poročajo zagrebški listi, svoje mesto na Belju, dasi nese služba 6 milijonov kron na leto. Preseli se v Zagreb, kjer prevzame vodstvo velikega denarnega zavoda.

d **Glede posa v Ameriko.** Posl. Škulj iz Belgrada to-le sporoča: Sedaj se dovoljuje pos tem-le: Če gre žena k možu, ki ima ameriške drž. pravice ali veliki papir in če gre nevesta k svojemu ženinu, ki je amerik. državljan. Za druge se bo pa po novem letu dovoljevalo, treba pa prošnjo pred novim letom vložiti. Sedaj je še 27 mest praznih za december za zgoraj imenovane.

d **Požigi slovenskih domov na Koroškem.** Zlobna roka je zažgala v Gradnici pri Celovcu pri Reberniku, ki je eden najboljših naših mož. Zgorela sta mlin in skedenj z vsemi stroji, vse žito in krma za živino. Kaj naj počne siromak sedaj na zimo? Imeti bi moral milijarde, da bi si vse znova napravil. To je zopet delo Heimatdiensta. Dne 29. m. m. ob pol 6. uri zvečer je opazil Rebernik na svojem skednju luč. Skoči pogledat ter najde svečo vtaknjeno v pleve. Stvar je nemudoma naznanil orožnikom. Čez pol ure nat oje pa švignil plamen na drugem koncu skednja in vse vpepelil. Požigalec je očitno postavil sveče na več mestih. Tudi Trinkova hiša je pogorela. Naše ljudi neprestano muči grozen strah pred požarom; ne upajo se iti spat, da se ne bi nenadoma kje posvetilo. Tako mislijo koroški Nemci s terorjem iztrebiti Slovence s koroške zemlje, kjer so jim pred plebiscitom obetali svobodo, spoštovanje naše narodnosti in bratsko ljubezen.

d **Junaški Sokol** je A. Juvančič na Vidmu ob Savi. Bil je že 18 krat sodnijsko kaznovan, med tem 3 krat z zaporom zaradi tepeža, sedaj mu je pa zopet celjsko sodišče radi tepeža prisodilo 2 meseca zopora in 15.000 kron globe. Gospod Sokol je zraven še občinski odbonik. Sokolska vzgoja je dosegla pri njem popoln uspeh. Čestitamo!

d **Nenadoma je umrl** 8. t. m. na Boh. Beli posestnik g. Ivan Burja, star 60 let. Pokojnik je bil po vsem gornjem Gorenjskem znan zavoljo svoje izredne inteligence, kremenite značajnosti in globoke vernosti. Dolgo časa je bil župan občine Ribno in kot tak vzorno deloval. Ko se je ob pre-

vratu začela proti njemu grda gonja radi aprovizacije in občinskega gospodarstva, je sam zahteval preiskavo in vladni revizor mu je po natančnem pregledu dal častno zadoščenje, »da je težko najti kje tako vzorno občinsko poslovanje, kot ga je vodil g. Burja«. Bil je eden izmed onih redkih županov, ki od Avstrije ni bil odlikovan, ker se je med vojsko krepko potegoval za svoje ljudstvo. — V družbi s tedanjim g. župnikom Mrakom, sedanjim starološkim dekanom, je delal za gospodarski, politični in kulturni napredek Belanov. Ustanovil je Zivinorejsko zadrugo, 20 let je bil načelnik Hranilnice za blejski kot na Bledu, ob času graditve bohinske železnice je zgradil ljudsko šolo, dolgo vrsto let je bil krajni šolski nadzornik. Bil je kristalno čist značaj, blagega srca in ves prežet ne samo verskega mišljenja, temveč tudi verskega življenja. Zato ga tudi nenadna smrt ni našla nepripravljenega. Ob oprtem grobu mu je ob navzočnosti velike množice prijateljev in znancev s cele Gorenjske govoril blejski župnik svetnik Oblak. Bog bodi plačnik dobri in plemeniti duši!

F. Z.

d **Družinsko Pratico** naši somišljeniki prav pridno kupujejo, zadosten dokaz, da jim pač najbolj ugaja splošno udomačena Pratika s podobo sv. Družine. Kdor si je pa doslej še ni omislil, ima do Božiča, ozir. novega leta še dovolj prilike, da si jo nabavi. Cena 3 Din pri tem ljudskem koledarju sploh ne pride v poštev, saj niti toliko ne stane, kolikor dobi sedaj kmečka gospodinja za liter mleka. O Božiču naj ne bo nobene naše hiše brez Družinske Pratique.

d **Umril je** 26. m. m. v Dragi pri Ribnici Jožef Miklič, bivši cerkvenj ključar. Bil je zgleden gospodar in skrben oče. Blagemu pokojniku večni pokoj.

d **Šmarjeta.** Volitev občinskega agrarnega odbora, ki se je vršila 30. aprila t. l., pri kateri je bila zmagala SLS, je bila razveljavljena. Dne 10. decembra t. l. je bila nova volitev. Zmagala je zopet SLS s svojimi belimi listki. Čast!

d **Ljudska knjižnica »Belca«** na Suhi ima 17. dec. ob 4. uri popoldne v prostori knjižnice svoj redni občni zbor. Vse člane vabimo, da se občnega zbora udeležijo. — Knjižnica je dobila precej novih knjig. Kdor ljubi lepo knjigo, naj pristopi kot član.

d **Katoliško slovensko izobraževalno društvo** v Zabnici priredi 17. decembra ob treh popoldne lepo predstavo »Napoleonov oficir«. Prijazno vabljeni od blizu in daleč.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem bralcem in bralkam »Domoljubac« — iz visokih gora, snežnih planin in pustih albanskih dolin — ni slovenski fantje: Franc Podboršek, Franc Gasperlin, Anton Traven, Jožef Godec, Anton Petljaj, Mihael Okoren, Slavko Škrjanc, Anton Čamerlik, Jakob Pandur, Ernest Vrhovec, Tomo Vidakovič, Boško D. Rofadič.

d **Tudi iz Dalmacije** smo dobili vojaške pozdrave, žal, da je mnogo imen nečitljivih, tudi ime mesta, odkoder je pismo došlo. Zato nam pozdravov ni mogoče priložiti.

d **Vesele božične praznike** in srečno novo leto voščimo vsem slovenskim fantom in dekletom iz Banata V. art. puka Vaši vojaki — rojaki. Franc Mežnarč iz Velikega Lipovca pri Ajdoveu, Marcellin Korele iz Cateža in Karol Kovačič iz Mirne pečl na Dolenjskem.

d **Spalna bolezen** je zopet začela razsajati v Afriki. V portugalski zapadni Af-

riki se je namreč pojavila v veliki množini muha Tse-tse, katere pik povzroči močno spanje, iz katerega se pičeni običajno sploh več ne zbudi. Vsi dosedanja slučajja so končali s smrtjo vpičenih oseb.

d **Telica na strehi.** V Negastrnu pri Moravčah se je nedavno pripetil tale zanimivi dogodek. Hlev nekega vaščana stoji ob bregu, tako da se streha na gornji strani dotika tal. Sem je pridirjala domača telica, kateri se je zahotelo v svoji mladostni vihravosti slave in občudovanja. Spretno se je pognala in kot bi trenil, je bila na strehi. Sreča, da je na vrhu obstala, kjer si je ogledala okolico; medtem so prihiteli sosede z lestvami in vrvmi ter so ji pomagali navzdol. Nekdo, ki je prizor gledal oddaleč, se je pošalil: »Tacega pa še ne, odkar telice bezlajo!«

d **Eksplzija.** V delavnici puškarja Cupiča v Mariboru se je vnel smodnik. S silnim pokom se je delavnica porušila ter pokopala pod svojimi ruševinami hišnico Ano Škrbine, 11 letnega Cupičevega sina ter Cupiča samega, ki odini je ostal živ, dasi zelo pohabljen.

d **Zeparji na semnju v Kamniku.** Dne 4. t. m. se je vršil v Kamniku semenj V. veliki gneči je bilo izvršenih kar devet žepnih tatvin in sicer vse pri ženskih osebah. Najmanjši ukradeni znesek je bil 490 kron, največji pa 9000 K. Skupna svota po žeparjih ukradenega denarja znaša 43 tisoč 520 K. — Ljudje, pazite se!

d **Brzovlak povozil ženo.** Brzovlak, ki vozi iz Maribora je med postajama Sevnica in Blanco povozil ženo posestnika Zalogarja iz Lončarjevega doma št. 20. Ponesrečenka je bila na mestu mrtva.

d **Ljubljanska porota.** Detemorilka Marija Sotošek iz Marčnega sela je bila obsojena na 3 mesece, Franc Hofman, pripravnik finančne straže v Železnikih, ki je zaklal v Praprotnem Ivana Goloba, na dve leti težke ječe.

d **Ljubljanska porota.** Ropar Tone Čuden iz Dragomera, ki je v družbi s tovariši (že lansko leto obsojenimi) na Planici oropal hišo Janeza Kavčiča, v Brezjah Tehovnikovo hišo in na Lesnem brdu Lončarjevo hišo, je bil obsojen na 20 let ječe.

d **Prošnja.** Naprošajo se vse one osebe, ki so se vozile z osebnim prometnim avtomobilom dne 15. novembra ob pol treh popoldne iz Ljubljane do Trojan, zlasti one, ki so opazovale in kritizirale ravnanje voznikov, da naznanijo svoj naslov pisarni odvetnika dr. Juro Adlešiča, Ljubljana, Sodna ulica 15, da se more do pravice osebi, ki je bila v Avtomobilu v bližini Trojan težko poškodovana.

d **13. svezek Male Pesmarice** je izšel. V njeni je natisnjena skoro že pozabljena lepa »Podoknjac Avgusta Lebana. Zbori in četverospevi je bode gotovo vesel. Cena številki 1 in pol dinarja. Dobiva se v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marjin trg 8.

d **Najdeno.** Dne 4. 12. t. l. je bila v vlakcu na Grosupljem najdena denarnica z manjšo svoto denarja. Kdor je zgubil, naj se obrne na: Franc Volčič, Gabrovo št. 3, p. Skofja Loka.

Zakaj?

Zato, ker je veličensko množina suknja, platna, parhenta in hlačevine prejela iz inozemskih tovarov, ter prodaja po čudovito nizkih cenah veletrgovina R. Stormeck, Celje 305

Cenik s tisoč slikami zaštonj.

Širom domovine.

VINICA.

Dne 19. in 26. novembra je uprizoril dramatični odsek zaloigro »Mlinar in njegova hči«. Igralci, četudi sami kmečki fantje in kmeška dekleta, so to igro podali z vidnim razumevanjem. Nastop na odru jim je bil v zadošččenje za trud, ki so ga imeli z našudranjem igre. Igrali so prav dobro vsi; prav posebej pa smo občudovali mlinarja Crnola v osebi Mate Bahorja, ki je ves živel v svoji vlogi. Naraven in neprisljen je bil Konrad v osebi Štetinovega Jurata. Težka vloga Marice je bila v rokah Marice Berkopec in vloga dobromislečje županje v osebi Albine Berkopec. Staro vdovo Korenko nam je lepo in dostojno predstavila Tinka Medved. Tudi ostale manjše vloge so igralci dosti dobro pogodili; tako France Starasinič v osebi Malije, France Ostrončič kot grobokop Luka, Joža Starasinič v častiljivi vlogi duhovnika, Jože Berkopec v vlogi gosliničarja Pivka in Zajčeva Fanika v vlogi praznovorne Mele. Hvalo smo dolžni tudi Jožetu Cestniku, ki je z veliko vnamo skrbel za scenerijo na odru. — Dramatični odsek na Vinici je v kratkem času svojega obstanka uprizoril še naslednje igre: »Krivoprišežnik«, »Lovski tat«, »Nežka z Bleda«, »Najdena hči«, »Čašica kave«, »Repoštev«, »Kic je meja?«, »Trgovka«, »Snežulčica«, »Večna mladost in večna lepota«, »Malerin blagoslove«, »Kmet Herod«, »Kmet in fotograf«. — Ako pa pomislimo še to, da je odsek večino teh iger ponavljal, si lahko napravimo predstavo o živalnem delovanju tega odseka. Naša »orlija«, to je Orli in Orlice, je lansko leto oskrbela belokranjski orlovski tabor na Vinici, letos je priredila akademijo z bogatim sporedom, napravila dva izleta: na Preloko in v Adlešče, udeležila se je tabora v Crnomlju, v Brnu, v Semiču in v Novem mestu; in tekmovala v Semiču. Kakor lansko leto tako tudi letos priredimo Miklavžev večer. — Proti koncu pa želimo vesele božične praznike in prav srečno, veselo novo leto vsem nekdanjim članom našega društva, ki so bodisi pri vojaki ali pa v oddaljeni Ameriki s prošnjo, naj nas nikar ne pozabijo!

IZ DOBRNICA.

Leto prihaja k svojemu koncu. Treba bo obnoviti naročino za »Domoljubac«. Morda se bo komu zdelo veliko 12 oziroma 10 Din za pol leta, toda malo premisli, koliko dobiš drugje za štirideset kron, pa boš z veseljem odrihal te kronce. Ako bereš »Domoljubac«, saj malo veš, kako se svet suče. Kaj boš pa tudi počel ob nedeljah, če ne boš kaj bral, vsaj za kratek čas. Koliko je pa tudi koristnega in zanimivega v »Domoljubcu«. Ti »Domoljubci« se pa potrudite, da boš ustrezal našim potrebam. Kakor drugod je tudi pri nas letos obrodilo sadje, ki se ga pa je največ pretvorilo v razne pijače, ker ljudje niso mogli, če bi prav radi, vsega posušiti. Vobčini ni nobene vzorne sušilnice. Zdi se, da je ta stvar še premalo znana med ljudstvom? Ali ne bi bilo dobro, ko bi »Domoljubci« v gospodarskem delu pisal o tem? Ali ne bi bilo koristno ko bi se zgradila taka sušilnica na zadrugi podlagi? Če so ljudje vozili eno uro daleč mlet in delat mošt, ali ne bi mogli na eni sušilnici sušiti vsi iz bližnje okolice. Ali ne bi bilo velike vrednosti, ko bi imeli eno sušilnico v občini vsaj za »mušterc«. Naše Društvo je zopet začelo z igrami. Čudno je, da nekateri ljudje vedo tako malo dostojnosti, prerivanje in vplije in kajenje bi čisto lahko izostalo. — Kongregacija za mladeniče se tudi giblje. Mladeniči, zanimajte se zanje! In tudi stariši!

IZ LOMA.

V spomin 25 letnice Slov. kršč. soc. zveze je priredilo tudi naše društvo slovenski občini zbor. Po navdušenem govoru društvene članice in odbornice Ivanke Pristov, po poročilu blagajnika in predsednika je prebral tajnik pogodovno društva. In poročila je razvidno, da je bilo kat. prosvetno društvo v Lomu ustanovljeno 16. marca 1910. Od tega časa dalje je pri nas za izobrazbo ljudstva dobro preskrbljeno. Društvo je sicer za vse stanovno, vendar se shaja in izobrazuje v njem v prvi vrsti odrasla mladina. Članov je dosedaj 70. V odb. sejaš se vadije odborniki voditi seje. Pri društvenih shodih, sestankih ter igrah, ki jih je bilo v teku društveno-

ga obstoja zelo veliko, se člani izobrazujejo ter tudi sami nastopajo. Leta 1920. se je v društvu ustanovil telovadni odsek »Orleci«.

Razun s predavanji, govori, deklamacijami in poučnimi sestanki se pospešuje izobrazba in organizacija, tudi s zabavami. Te tvori v prvi vrsti petje, igre, sabavni sestanki. Pevski odsek deluje s tem, da ima pod vodstvom gospoda župnika večkrat pevske vaje in pri prireditvah javno nastopa. Sedaj zna zapeti že nebroj lepih narodnih in umetnih pesmic, ki so postale takorekoč ljudska last, ki jih prepevajo radi tudi drugi, ki niso pri zboru, in se razlegajo po naših gorah in planinah.

Za zabavo pri društvenih prireditvah je še posebno preskrbljeno, odkar se je v Društvu ustanovil tudi tamburaški zbor, ki sestoji iz 7 članov Orlov in Orlicev, ki že dokaj dobro udarjajo lepe narodne. — Upliv izobraževalnega dela se kaže tudi v tem, da se je l. 1920 ustanovila v Lomu tudi krajevna Kmečka Zveza, ki šteje nad 50 članov, ravnotako krajevni odbor SLS in da so Lomljani l. 1920 zgradili lepo novo cesto iz Trčiča v Lom, akoravno so imeli pri tem ogromne stroške. V l. 1921 se je ustanovilo tudi prostovoljno gasilno društvo. V letu 1922 se je društvena soba povečala in oder na novo priredil, tako, da je sedaj veselje bivati v novem društvenem domu.

POLHOV GRADEC.

V ponedeljek 27. nov. sta obhajala svojo zlato poroko Franc in Marijana Korintnik iz Polhovega grada, obenem s poroko sina Janeza. Pri svoji visoki starosti eden 81 in drugi 80 let sta še dovolj čvrsta zlasti še zlato-ženin, ki je brat č. g. župnika v p. Jakoba Korintnik. Zelimo jima vsi farani po tem veselim dnevu še veliko srečnih dni.

V istem času, ko smo obhajali ta veseli spomin, je pa ležal na mrtvaškem odru 25 letni Anton Kožuh, ki je bil še pred par dnevi zdrav in vesel, pa je vsled zastrupljenja krvi moral tako hitro zapustiti ta svet. Tudi mladost ne varuje človeka pred smrtjo. Tak služaj nam še posebno v spomin kliče, da bodimo vedno pripravljene na smrt, ker ne vemo ne ure ne dneva.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI.

Koliko je bilo zabavljanja ob času občinskih volitev, češ da naša stranka nima sposobnih ljudi za vodstvo občine. Eni so namrec mislili, da se bo občina gotovo podrla, če ne bo županovl mož, ki je zasedel naš županski stolec precejšnjo vrsto let. Pa novi odbor je spravil vse gospodarstvo v tak tir, da nam lahko zavida marsiktera občina naše vodstvo in je celo državna oblast izrazila, da je sedaj naša občina ena izmed prvih glede gospodarstva. To je pokazala zadnja občinska seja, ko je šlo za to, kako se bo gospodarilo v letu 1923. Sklenilo se je najprvo stari dolg na šoli poplačati takoj. Tako, da je danes občina brez dolga. Drug važen sklep je, da se počne pobirati denar iz preostanka občinskih računov za nakup lastne občinske hiše, kjer bo tudi hišalnice za domače reveže. S tem bo enkrat za vselej izključeno, da bi bilo županstvo v oštariji, pa naj bo župan kdorkoli in kjerkoli. Glede proračuna pa se je sklenilo, da z ozirom na visoke cestne naklade 335 odstotkov in z ozirom na prihodnje povijanje drž. davkov ne sme se naloziti naši občini prav nobenih davkov, to je občinskih naklad za občinsko gospodarstvo. Čuden sklep kaj ne! Ja, kje pa naj se vzame pokrijeje raznih obč. stroškov! Poslušaj! Med sejo je vstopila čudna družba v županovo sobo. Prvi se oglašil: Jaz se javim, da prostovoljno vzemem nase največje breme in gotovo poravnam še več kot mislite. Odbor vpraša čudno rdečo prikazen po imenu. Pa se zasmije, češ, jaz sem vaš občan, Liter mi je ime. Takoj se oglašil drug hriпов glas. Jaz vzamem tudi nekaj nase prostovoljno, sem tudi občan. Frakelj mi je ime! Kar zaropota še tretji, češ, meni tudi lahko nekaj zapate, saj poznate občana Krigla. Komaj se čudna trojica zvrsti, zahrešči pri peči nekaj, češ, nekaj sj upava tudi midva, saj imava tudi precej v občini »Prav imaš«, se oglašil liter, »ti, harmonika se zmiram za nami podiš, le vzemi tudi nekaj nase. Harmonika skoči izza peči in dregne sosedu kričaje — »Gramofon tudi ti lahko nekaj odsteješ.« Odbor je s zadovoljstvom sprejel prijete oglaše, ki so toli zanimivejši ker so prostovoljni. Tako je naša občina prvič odkar obstoji brez vsakih občinskih doklad. Plačali pa bodo prijatelji litra, krigla, fraklja, harmonike in gramofona, ki so bili do lanskega leta vedno prosti, saj kdor prostovoljno plača, njega litak nič ne boli. Z malimi izjemami je vsa občina hvaležna spretni večini SLS v našem občinskem odboru. Uvidevajo pa tudi nasprotniki naše stranke, da je občina v dobrem vo-

ditu in se glasovali v isjemo dveh za označene predloge. To jim štejemo v dobro. Le take naprej kličemo našim odbornikom, s takim delom dobro kažemo, da smo ljudska stranka!

IZ ZALOGA PRI DEV. MAR. V POLJU.

Pri nas se snuje neko društvo; g. naduč. Drašček pravi, da je to društvo »Prosvetno društvo«. Pretekli teden so nas fante vabili in vabili v šolske prostore ter nam razlagali pomen in namen tega novega društva. Povedali so nam, da bomo peli, igrali in brali. Eden da bo hodil iz Ljublj. (en profesor), da nas bo pa še srbsko učil, čisto kakor v prvem razredu. Za razvedrilo tudi da bo v društvu en kvartet ali soktet. (Zdaj se bliža predpust.) G. Drašček pa niso razložili, kam in po kakih cenah so šle naše tamburice, katere bi v tem društvu tudi lepo breknjale. Gg. Drašček, Požar etc. so se pa skrbno izogibali nam razložiti pravi namen tega društva. Zato jim pa mi fantje povemo, da se nam zdi, da je to menda najmlajše dete sokola, ker družega od teh gospodov tudi pričakovati ne moremo, da bi nas učili. Ker pa mi fantje že imamo društvo, kjer pojemo, igramo, telovadimo (brati pa itak že znamo) in to kat. slov. izobr. društvo, se prav lepa zahvaljujemo gospodom za to vabilo ter želimo društvu dobrega zimskega spanja. Založen.

IZ GORIC.

Naše katoliško slovensko prosvetno društvo se pridno giblje. Dramatski, pevski in orlovski odseki se čvrsto oprijemajo dela. Ustanovili smo tudi našašaj Orlice. Dne 26. nov. nam je centrala iz Ljubljane poslala dva izborna govornika dr. J. Adlešiča in Miklavčiča. Obeha predavateljema je občinstvo sledilo z zanimanjem. Dr. Miklavčič nam je v poljudni, semintje šaljivi besedi opisoval utise iz svojega potovanja okoli sveta. G. dr. J. Adlešič pa nam je temeljito razlagal o naši skupnosti v preprosti Jugoslaviji — o naši ustavi — in o velikem pomenu, da se mi Slovenci zavedamo, kaj smo dobili s tem, da smo se združili s Hrvati in Srbi v eno državo in kako naj mi to misel skupnosti udejstvujemo, da nas bo ta skupnost, posebno če se nam posreči, da se zveže z nami še četrti slovenski narod Bolgari, storila močne in odporne napram našim sosedom, katerim bomo ravno s to bratsko skupnostjo imponirali, a močni moramo biti tudi doma, če hočemo, da se bo naša država lepo razvijala, da bo procvitala in rasla.

ST. JAKOB OB SAVI.

Poročam Vam, da vest, ki jo je prinesel zadnji Domoljub iz St. Jakoba ob Savi ne odgovarja resnici. Ni namrec res, da bi bil lov oddan za K 700.— za zmiraž, dokler ga bo hotel najemnik plačevati. Res pa je, da potee dotedanja najemna pogodba s prihodnjim letom 1923. Dosedanja pogodba je bila sklenjena z najemnikom lova ob času, ko je bila krona še zdrava valuta in je pomenilo K 700.— lepo vsoto za občinske blagajne. Kdor torej sedaj očita prejšnjemu občinskemu odboru nepravilnost, da je oddal lov za to ceno, izrablja to zavedo, ki se ponavlja v neštevilnih občinah, pto krivici kot kleveto ni laž samo z namenom, da napeljuje vodo na samostojno-liberalni mlin za bodoče občinske volitve. Hvaločeni pa smo dopisniku v zadnjem Domoljubu, da je spravil s svojim dopisom vse zadeve sploh na plan. S tem nam je dal priložnost, da jo pojasnimo, kakšna je v resnici. Tiste pa, ki imajo sedaj polna usta nemnega in nepoštevenega zabavljanja pa pozivljemo: Preden govorite po nepotrebnem golo neresnico, pojdite se raje prepričajte k županstvu, kako da je s stvarjo. Drugič pa: Postavite se prihodnje leto, da pojde lov naše občine na dražbo res po taki ceni, kakor odgovarja vrednosti lova, ki ima toliko plemenite dirjačine v svojem revirju, kakor jo naštevate v zadnji številki našega lista in ima poleg tega še tako prijetno lego v neposrednji bližini Ljubljane.

JEŽICA.

Dramatični odsek društva »Kamnik« gostuje v nedeljo, 17. decembra t. l. v Kat. društvu venem domu na Ježici s tridejanskim dramo: »Mrak«. Pričetek je točno ob 3. uri popoldne. Ker je drama zelo poučna za naše ljudstvo, vabi k obilni udeležbi — odbor.

d Izobr. društvo v Retečah pri Škofji Loki priredi dne 17. dec. ob 3. pop. lepo igro iz kmečkega življenja: »Stari in mladi«. Prva igra v Novom Domu — Vabljeni!

ŠKENT JERNEJ NA DOLENJSKEM.

V šentek, dne 7. decembra se je vršila na novem šentjernejskem sejmišču sodna razprava, katero so naši samostojniki, vlasti pa še šentjernejski »hofsteterjic« pričevali kakor potapljalci so mornarji jutranje zarje. Razprava je trajala od 9. ure dopoldne do 6. ure večer. »Hofsteterjic, ki drugače ne morejo videti novega sejmišča, so ta dan se kar vrstili proti sejmišču. Upali so, da bodo županu, oziroma občinskemu odboru dokazali galjufijo. Občinski samostojni odbornik »Pirec« se je prav posebno trudil, da bi škodoval občini. Videl je namreč nekoč, ko je prišel domov na dopust, mimogrede neke kole. Ti kole so ga v glavi net čez tako tšičali, da se je ponudil za pričo proti občini. Samostojni volivci so lahko veselili takega nastopnika. Privlekel je par brezpomembnih prič, kakor je tudi on sam bil končno brez pomena. Obtoženka Alojzija Zupančič je bila kljub njegovemu pričevanju obojena milostno radi starosti na tri dni zapora, oziroma globo 400 kron ter v plačilo obojestranskih stroškov. Vsota bo velika. Vprašanje je le, če bodo obojenki tudi pri plačevanju samostojneji stali na strani. Pirec je menda še storil svoje. Pravi, da ji bodo sedaj Kalinov ata priskočili na pomoč. — Samostojneji imajo vedno smolo. Naj bo kaka naprava še tako vsorno urejena — kakor je ravno naše novo sejmišče — oni so ji nasproti, če le ni za njihov šep nič upanja. Tako tudi Slovenijo peha jo v pogubo, samo da se Pucju dobro godi.

Listek.

Pod krivo jelko.

Povest iz Meternikove dobe.

Spisal t Peter Božiniec.

(Dalej.)

V.

Mrak je objel zemljo in štrupen mraz je pritisnil na noč, ko prisopiha tam čez polje proti Komendi deček, zavil v tesen kožušček. Bil je Zvirčev pastir Jožek s Spodnjega Brnika. Naravnost zavije v vežo kaplanije in potrka na duri kaplanove.

»Jožek, li si in zdaj prihajaš? Ali te ni strah?« povprašuje g. Kajetan prišlega fantja pri 16. letih, malega po višini, a zaslavnega živila.

»Kaj bi me bilo strah? Saj se še volka nisem ustrašil, ko je jeseni zabredel v mojo čredo. Naš pes sultan se je zakadil ani, jaz sem mu pa z gorjačo tako nakačil kožo, da se mu golovo še danes kolče po listem šarastem mulcu, ki vedno uhaja od črede.«

Ko fant ravnodušno pripoveduje svoje zgodbo z volkom in pregleduje tja na okno, kjer so se belili lešniki in orehi med šipami, se gospoda Kajetana polasti težka slunja:

»Gospod beneficijal so te postali, kaj neda, Jožek!«

»So me. Prišel bi bil že prej, pa sem moral najprvo v Vodice, k gospodu Nacetu. Pogledjte, kakšno štruco sem dobil tamkaj. Pa maslena je,« pripoveduje Jožek hladno.

»Ali so g. Nace kaj naročili?«

»So djali, da vas pozdravljajo in tole pismo so dali za vas. To-le pismo, ki ima rdečo rožo na sredi, je pa našega gospoda.«

Slasno odpre kaplan pismi, prebere »vo« in drugo, barve ga spreletavajo in roka se mu trese, ko poseže po lešnike na okno in jih nasuje Jožku v malho.

»Le sedi k peči, Jožek, da se pogreješ in jejl. Napisal ti bom dve pismi in jih boš

nesel, eno v Vodice gospodu Nacetu, drugo gospodu Malevžu na Brniku.«

Glas se je tresel Kajetanu in roka je pisala okorne črke na papir. Ko pa skonča in zavije pismi, jih izroči dečku, ki se vesel poslovi od kaplanije.

Gospod kaplan ga blagoslovi in mu stisne v pest drobno svečljico:

»Jožek, to-le je tvoj patron, to-le je pa Mamka božjal.«

Pastir pobožno poljubi svečljico z debelimi ustnicami in izgine v temni noči.

Kaplanu se je srce pomirilo; sname puško na steni in pollačí strelivo v žep. »Nedolžen ja ta deček in Bog je z njim! Ali trese se mi duša, ako pomislim, da ulegne pasti rokomavhom v roket Sicer pa — kocka je zagnana in zdaj ni več časa preudarjati, ampak udariti! Na gospoda Naceta se zanesem. Upam, da dobi moje pismo v roke. Jutri zjutraj na vse zgodaj odri-nemo — ali zmaga ali smrt!«

Ko je g. Kajetan govoril sam sebi zadnje besede, je že zapiral vrata za sabo in odšel čez pokopališče proti Vampkovi go-stilni. —

Pivci so še modrovali v hiši in se me-

čili o kaplanovi pridigi in o predrznostih rokovnjačev.

Vsi utihnejo, ko vslopi kaplan Kajetan. Z bislrnim očesom pogleda po pivcih, pa izpregovori:

»Možje! Ne bom vam razkladal, kako je z rokomavhi. Ne bom vas izpraševal, ali ste zadovoljni z mojim načrtom. Rečem vam je toliko, da je napočil čas, da se vzdignemo in napademo naše sovražnike. Tu imam dve pismi: eno je z Brnikov in pove, da so vsi rokovnjači zbrani pri Fendetu, drugo je iz Vodice in pravi, da so Vodičani pripravljeni iti z nami.«

»Mi gremo, kamor hočete in kadar hočete, gospod kaplan!« pravi župan in gleda v pismi na mizi.

»Jaz sem pisal vodiškemu gospodu Nacetu, da naj se zbero Vodičani jutri zjutraj ob 3. uri in počakajo v Nasovčah. Mi jih tam sprejmemo in skupno udarimo na rokovnjače. Ali jih polovimo ali posrelimo!« reče kaplan z višjim glasom.

»Prav ste storili, gospod Kajetan! Mi gremo!«

»Zdaj pa nič več odlašanja. Možje, plačajte in pojdite domov in tudi drugim zanes-

Treba da Fellerjev Elzafluid Povsod kupiti morete!

Ako ustanovite, da Fellerjev pravi Elzafluid kje nemorete dobiti, prosimo sporočite, takoj dobite sporočilo za Vas najugodnejše mesto, kje se prodaja

To je najboljšje kar sem kedaj okušal!

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za drgnjenje! Za udel Za vrat! Za glavo! Za zobel Za negovanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! V zim! V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodelujoč, bolečine lajšujoč, koristen in mnogostransko uporabljiv. Je veliko močnejši kakor francosko žganje in najboljšje sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi vi rečete:

To je najboljšje kar sem kedaj okušal!

Skupaj s pakovanjem in poštnino stane:	
3 dvojnati ali 1 specialna staklenica	24 Din
12 dvojnatih " 4 specialne staklenice	84 "
24 " " 8 specialnih staklenic	148 "
36 " " 22 " "	208 "

KOT PRIMOT Elza-oblič kopar kurja očesa 2 ali 3 din; Elza-montalni črtniki 4 din; Elza-poštpalni prašek 1 din.; Elza-ribje olje 20 din.; Elza-voda za usta 12 din.; Elza-kolonska voda 15 din.; Elza-šumski miris za sobo 15 din.; Glycerin 4 din. in 15 din.; Lysol; Lysoform 12 din.; K nožki 2; od 1 dinarja dalje; originalno Badikam francosko žganje velika staklenica 15 din.; Elza-mrščeni prašek 7 din.; prap za podplate 15 miki 7 din. Za primot se pakovanje jessoj računa.

Na to dane se računa sedaj še 5% doplatka. Adresirati namučno: EUGEN V. FELLER, lekarar, STUBICA DONJA, Elzatrg Stev. 16, Hrvatsko.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti PALMA

kaučuk potpeelnike in potplate

Zahvala.

Povodom smrti našega nedvse dobrega očeta

Janeza Oman

izrekam najtoplejšo zahvalo vsem sorodnikom in znanecm, ki so ga spremili k večnemu počitku.

Ohranimo mu blog spomin in molimo zanj!

Lipica pri Škofji Loki, 4. 12. 1922.

ANTON OMAN
kaplan.

Na veliko in malo!

Priporočamo najboljšje šivalne stroje Gritzner

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri Jasip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

živim možem in fantom povejte po vaseh, da morajo biti ob dveh že vsi zbrani na Remčevih podeh. Prinese naj vsak s seboj orožje, kokršno zmore: puške, samokrese, vile in molike, kose in ake,« skonča kaplan. Župan Vampek pa nadaljuje:

»Ti Mejcal, boš razglasil naše povelje v Klanecu, ti, Urbanovec, na Mlaki, in ti Pušavec, v Kaplji vasi.«

»Velja, že velja!« kličejo odhajajoči možaki.

»Jaz grem z vam, oče župan! Upam, da pride tudi g. Nace vodiški. Zdaj grem k večerji; Vi, Vampek, poskrbite za komando, ti pa, Jurjevec, moj varih, poskrbi, da tudi nocoj ne bo kaplanija brez straže. Rokovnjači so zaprisegli, da me hočejo dobiti, živega ali mrtvega! Tako sklene gospod Kajetan in odkoraka proti domu.

Temna je bila noč in mesec še ni posvetil. Huber je zaklenil svojo sobo in napol opravljen legel na posteljo, da bi zadržal.

Jurjevec je sedel v prednji sobi in dremal v kolu, držeč puško v roki.

Kar začne nekaj šumeti pod kaplanijo. Jurjevec odpre oči in nateza ušesa. Vstane in oprezno stopa proti oknu. Pod oknom pa so se plazile sence ljudi. Nekdo je pristavil lestvico in lezel po nji. Že odpre okno, da bi skočil v prednjo sobo. Napadalec ni zapazil v temi stražnika, pač pa je ta zagledal rokomavha ob svitu bele šipe. Hitro napne Jurjevec petelina in sproži. Zadel je plašarja v peto. Ta se prestraši in hitro šine zopet nazaj na lta.

A ni bil sam na lteh. Cela tolpa plašarjev je obkolila kaplanijo in je sklenila vsakako dobiti kaplana v roke. Gospoda Kajetana je vzbudil strel in je hitro pograbil za puško ter ustrelil skozi okno. Ravno tako ustrelil Jurjevec že drugič in kliče ljudi na pomoč. Že je jelo biti plač zvana. Ali plašarji še niso zbežali.

»Le čakaj, dragonar, ti bomo že uro navili!« se je slišal glas iz teme. Bil je glas Malega Groge.

»Ta piškur od Jurjevca mi je pelo prestrelil,« se oglasi Golobar.

V tem se začno sosedje zbirati. Vedno več jih je bilo. Pritiskali so od zadaj, da je plašarjem upadla srčnost in so zbežali v temno noč.

Vaščani so sliskali pešči in hoteli hifeti za rokomavhi, da jih ni strašila temna noč in obdržala modra beseda kaplanova na licu mesa.

Mesec je posvetil na nebo in vaščani so iznova zaprisegli zvestobo gospodu Kajetanu ter utrdili sklep, da odidejo za rana proli Brnikom.

Opletanje steklenic. Kupim nepletene steklenice in oddajam OPLETENE, vsako množino, močno in trpežno izdelane z belim profijem. Plačilo primerno. — Z novim letom pričnem izdelovati ŠCETKE. Priporočam se p. n. Irgovcem in posameznikom. Ponudbe in vprašanja na: JANKO SITAR, St. Jurij pri Kranju štev. 165. 5316

Hranilnica in posojilnica v Mezici
registr. zadruga z neomej. zav., vabi vse člane na

izredni občni zbor

ki se vrši v nedeljo, dne 24. decembra 1922 ob 11. uri v uradnih prostorih v župnišču. — Spored: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti. ODBOR.

Močan zapravljivček na štirih peresih, pripraven za mizarje, naprodaj. — FRANC KANC, Dravlje 26.

Mizarskega vajenca sprejemem z novim letom. — Iv. MRHAR, Stanežiče 21, št. Vid nad Ljubljano.

Naprodaj je nova, trikrat štirivrstna Lubasova harmonika, vglášena ali trojni glasovi: G, C, F, B. — Pot v Rožno dolino štev. 34, prl Arkotu.

Naprodaj je MLIN

na prometnem kraju, stalna vodna moč. Pravica je za napravo nove žage. Zraven je 5 oralov dobre zemlje ter 2½ orala hrastovega gozda. Leži 10 minut od postaje Gradac v Belokrajini. Cena 225.000 dinarjev. — Na lepem hiša zraven ¼ orala vrta prostora v Črnomlju za ceno 75.000 Din. Več pove FRANC SAJOVIC, Črnomelj 150. 5333

Puška-dvocevka je naprodaj.

(Kal. 16, gravirana, dobro boroveljsko delo) in nekaj lovskih potrebščin. — LUKA PAVLIC, Spod. Brnik 32, p. Cerklje pri Kranju. 5265

Pozor, lovci!

Kupujemo po najvišjih dnevnih cenah:

Lisice, kune, dihurje, jazbečarje, vidre in divje zajčje kože.

FRANC ŠMALC :: Ljubljana,
Marijin trg štev. 1.

IVAN MIHEVC :: Vrhnika

Stara cesta štev. 120,

priporoča svojo veliko zalogo najboljšega
USNJA iz domače stroje in češke PODPLATE.

2 lepi POSESTVI naprodaj:

eno s 6 orali in lepim poslopjem v Irgu, cene 300 tisoč kron, drugo s 25 orali in tudi lepim poslopjem. 15 oralov je gozda. Blizu Irga na prometnem kraju. Vprašanja z znamko na: L. S. pošl. ležeče, Konjice 99. 5278

Dvokolna brizgalna v stanju kakor nova, s sesalnimi cevmi in 100 m popolnoma novih cevi z vsemi sklepnimi sponami, se proda pod ugodnimi pogoji. Za novo ustanovljena gasilna društva ali za društva v hribovitih krajih ugodna priložnost. — Naslov pove upravništvo »Domoljuba« pod štev. 5259.

Vsakovrstni VOZovi

združenih obrtnikov

stalno v zalogi pri

MARTIN MALI,

sedlarju in ličarju avtomobilov v Domžalah.

Vsako prvo in tretjo sredo v mesecu v Ljubljani na Ambroževem trgu (St. Peterski most.) Sprejemajo se popravila in v zameno.

Svinjske kože!

Tovarna usnja „Indus“ d. d.

kupuje po najvišjih cenah

Ia, to so na čisto izdelane svinjske kože brez lukenj in zarezkov	po K 35 za kg
IIa, to so zrezane in slabo izdelane svinjske kože od hrvaških in ogrskih prašičev	po K 18 za kg
	po K 12 za kg

Kože se prevzemajo v znanem skladišču

Karl Pollak, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 23.

Ančka: Francka, kje si pa ti kupila balo, ko si se možila?
Francka: Kje drugje kot v splošno znani trgovini

„Pri Ivanki“ F. in I. Goričar,

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 29

Povsod smo si ogledali blago in cene, a bilo je tam najceneje in najlepša izbira, najsibo za obleke, odeje, platno za rjuha, za žilnice, namizne prte, pregrinjala za postelje, svilene rute, moške srajce in sploh vse, kar sliši takrat zraven, vse se tam dobi. Mi smo prav zadovoljni z vsem, kar smo tam kupili.

Ančka: Hvala za dober svet, tudi jaz pojdem tja kupit, ker se bodem po praznikih poročila.

»Janez, kam pa nosiš kožo v stroj, ko zakolies kravo, junca, tele, prašiča itd.?« - »Kam drugam, kol v strojarno Jakoba Planinška v Kandiji pri Novem mestu. Tam izdelujejo najfinije usnje vseh vrst domačega izdelka. Ako hočeš tudi ti imeti fino usnje, nesi tja kožo v stroji in zadovoljen boš!« - Priporoča se: **JAKOB PLANINŠEK** in **F. MURN**, strojarna, Kandija.

KOČIJAŽA

dobro izvežbanega in vajenega negovanja konj, z dobrimi spričevali iščemo s 1. januarjem 1923 na deželo. Naslov pove upravništvo pod št. 5177.

DVOKOLESA emajliramo in z ognjem ponikljamo v lastnih delavnicah in shranimo preko zime. **F. BATJEL**, »TRIBUNA«, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih **F. Batjel**. Ljubljana, Stari trg 28. strojev. Sprejme se v polno popravilo za emajliranje z ognjem in poniklanje **DVOKOLESA, OTROŠKI VOZICKI, ŠIVALNI IN RAZNI STROJI**. »TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Kmetijska zadruga v Kamniku

odda za posekanje in spravlanje v dolino

3000 bukovih dreves

za približni znesek 100.000 kron. Sekalo se bo dve zimi. Kdor želi to delo prevzeti, naj se oglasi pri Zadrugi v Kamniku. 5212

ŠIVALNI STROJI

»ORIGINAL VICTORIA«

najboljši z 10-letnim jamstvom dospeli. Cene primerne! **LOVRO REBOLJ, KRANJI**, Kokrško predmestje št. 24. 5050

BLUZE, spodnja krila, predpasniki, oprema za novorojenčke se

najceneje kupi pri:

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS, LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.

Tvrška **F. Fajdiga sin**

priporoča vsakovrstne lepe omare (kostne) z ladelci in tudi visoke iz trdega in mehkega lesa, postelje, omare, stole, modroce; sploh vse pohištvene dele dobiš edino le

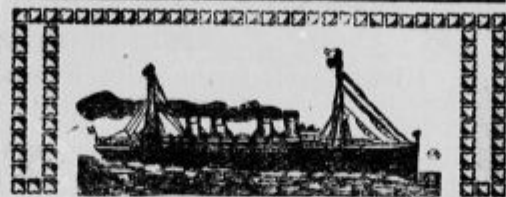
v Ljubljani, na Sv. Petra cesti 17.

Lanene tropine ročno prešane prodaja **AL TRAMPUS**, izdelovanje lan. olja, Golobrd 28, Medvode.

150 kron na dan

lahko vsak zasluži doma v svojem kraju s prodajanjem nekega izdelka. Kdor hoče zaslužiti, naj mi pošlje svoj naslov in znamko za odgovor.

Josip Batič, Litija 75.

Gle. Gle. Transatlantique Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VOZNE LISTKE in tozadevna pojasnila daje:

Ivan Kraker,

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Tovarna

JOS. REICH

LJUBLJANA :: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Selenburškova ulica št. 4.

BARVA vsakovrstno blago. :: KEMIČNO

ČISTI obleke. :: SVETLOLIKA ovratnike,

:: zappestnice in srajce. ::

Podružnice: **MARIBOR** (Gospoška ulica št. 38), **NOVO MESTO** (Glavni trg), **KOČEVJE** št. 39.

Prvovrstna umetna gnojila

dobavlja najceneje veletrgovina

Vinko Vabič, Žalec Slovenija.

Jamstvo za vsebino.

Vse vrste v zalogi:

18% Thomasovo žilindro, 40-42% kalijevo sol, 18-20% kostni superfosfat, 15% rudninski superfosfat, 15-17% apneni dušik.

UGODNA PRILIKA.

V nekem kraju na Dolenjskem, kjer je veliko krojaškega dela, bi radi pri neki pošteni krščanski hiši dobili izučnega krojača za zeta v starosti 25-30 let. Želi se, da ima lasten šivalni stroj in vsaj nekaj gotovine. Vsa pojasnila daje Ivan Lenarčič, krojaški mojster, Ponikve, pošta Videm - Dobrépolje. 5211

Miši-podgane

stenice-ščurki in vsa gola-zen mora poginuti ako porabljate moja najboljša preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljsk. in hišnim mišim 28 K, za podgane 28 K, za ščurke, 30 K, za stenice 28 K, uničev. moljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrče suna sadju in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K. Preprod. popust. Pošilja po povzetju ZAVOD za eskap: **M. JUNKER**, Petriniska ul. 3, ZAGREB 1.

BERITE NAJPRVO

predno kupite uro, ilustrirani katalog tvrdke **H. SUTTNER** (imetnik **Henri Maire**) v Ljubljani št. 1. - Ta Vas obvaruje škode in jeze, kakor povzročajo slabe, bazarške ure, in Vam kaže, kako se zamore dobro in zraven ceno kupiti. Ta katalog Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke »IKO« in lastne tvornice v Švic, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestne ure,

svetilne in stenske ure, verižice, prestane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krsna in birnanska darila in vso drugo zlatino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete, kakor n. pr. škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, steklozebe, doze za tobak, svačlice in smodke, nažigalce in denarnice kupite dobro in ceno pri tvrdki: **H. SUTTNER** (imetnik **Henri Maire**) v Ljubljani št. 1.

MASTIN primešaj v krmo, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1 kg za 25 Din. Glasom ukaza dež. vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekarnari, trgovci, kramari, kmetijske in konsumne zadruge. - Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek zajutrek za odrasle, daje bolnikom kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov po 1 kg 40 Din.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in zivalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perila. - 1 lonček za eno osebo po pošti 5 Din. pri

TRANKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SNS.

Ustanovljeno 1. 1900.

Mnogo denarja si prihranite, ako kupujete manufakturno blago samo pri

Prenovljeno 1. 1918.

GOSPODARSKI ZVEZI - manufakturni oddelek - LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 29. Na dvorišču.

Priporočamo veliko izbiro češkega in angleškega blaga za moške in ženske obleke, n. pr. sukno, ševiot, kamgarn, volneno, blačevino in polvolneno blago, lister, etamin, batist v najmodernejših barvah, krasne vzorce za narodne noše, kambrik in delen, tkano belo, rušavo, enostavne in dvojne širokosti za rjuhe. blago za namizne prte in blazine, svilo, svilene robce, šale, volnene in polvolnene robce v najnovjših vzorcih, nadalje veliko zalogo čevljev za moške, ženske in otroke, raznovrstno usnje na drobno in debelo.

Blago dobro, postrežba točna in solidna. - Zahtevajte cenik in vzorce. - Cene nizke in stalne.

Svoji k svojim!

Podpirajte zadrugištvo!

Svoji k svojim!

Poroč. prstani
Double veržice
S. enske ure
Bučilke
Zene ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Pre-ernova 1

LEPO, ČRNO, NOVO ➔ **BRINJE**
oddaja najceneje Ivan JELACIN, Ljubljana

Ženske lasse. Vse nabiralce las obvestim, da kupujem na malo in veliko zmešane in rezane lasse ter plačam vedno po najvišji dnevni ceni. Izdelujem gledališke vlasulje moderne podlage. Lepe lasne kite od 130 K naprej. Če želite, pošljite mali vzorec las in ceno. Angleške in Solinger-BRITVE l. v. Barvilo za lasse. Mila, dišave, lasne mrežice. Bouleau-voda proti izpadanju las. Točna poštežba. — I. dolenska lasna industrija, I SVETEC, Novo mesto. 4397

Fižol in semensko deteljo
kupi je FRAN POGACNIK, Ljubljana,
Dunajska cesta štev. 36. 5015

Hlode gojzdove, trame, deske in drva
ponudite LESNI DRUŽBI ILIRIJA,
Ljubljana, Kralja Petra trg štev. 8,
prod sodniško. — Plačujejo se najvišje dnevne cene.

Popolnoma varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.
sedaj poleg nunske cerkve,

l. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“
Hranilne vloge se obrestujejo po

5 1/2 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka.
Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 %**.
Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 %**.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost s Sveopćo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

SLOVENSKA BANKA

Centrala v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica štev. 9 (naspr. frančiškanske cerkve)

Podružnice: Novi Sad, Dolnja Lendava, Ljutomer. Ekspozitura: Vrhnika.

Plačuje najvišje obresti na vložne knjižice in na vloge na tekočih računih.

Delniška glavica: K 30,000.000

Rezervni zaklad: K 5,000.000

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih poslov pod najkulantnejšimi pogoji.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. jan. 1923 po

5 %

brez odbitka rentnega in invalidnega davka

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem septembra 1922 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.